13 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1998 ՈՒՐԲԱԹ # 23 (1526)

Ազգ
Azg
armenian daily

Դավիթ Շահնազարյանը նույնպես նախագահական թեկնածու...

Իսկ Կարեն Դեմիրճյա՞նը...

Ըստ Ռոյթեր գործակալության ունեցած տվյալների, ՀՀ ԱԱ նախկին նախարար եւ ՀՀ նախագահի հատուկ հանձնարարությունների գծով նախկին դեսպան եւ ներկայումս ԱԺ պատգամավոր Դավիթ Շահնազարյանը հայտարարել է նախագահական առաջիկա ընտրություններին իր թեկնածությունը ներկայացնելու որոշման մասին:

Մյուս կողմից, երեկ համառ լուրեր էին շրջում, որ Հայաստանի կոմկուսի նախկին առաջին քարտուղար եւ արդեն երկար տարիներ «Հայէլեկտրո» գործարանի գլխավոր տնօրեն Կարեն Դեմիրճյանը նույնպես մտադիր է իր թեկնածությունը ներկայացնել առաջիկա նախագահական ընտրություններին: Երեկ մեզ չհաջողվեց որեւէ ստույգ տեղեկություն ստանալ այս մասին, սակայն փոխարենը տեղեկացանք, որ նախորդ չորեքշաբթի երեկոյան, Կ. Դեմիրճյանը հանդիպում է ունեցել վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանի հետ:

ԸՆՏՐԱԿԱՆ

Ռ. Քոչարյանը կարող է, իսկ ԼՂ բնակչությո՞ւնը

ՀՅԴ-ն աջակցում է վարչապետին

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ՀՅԴ Գերագույն մարմինը նախատեսում է մամուլի ասուլիս այսօր, փետրվարի 13-ին, բնակչությանը տեղեկացնելու նախագահական թեկնածուների վերաբերյալ կուսակցության դիրքորոշումը: Ինչպես հայտնի դարձավ իրազեկ աղբյուրներից, ՀՅԴ Գերագույն մարմինն արդեն ընդունել է համապատասխան որոշում՝ հօգուտ ՀՀ վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանի թեկնածության: Վահան Հովհաննիսյանը ինքնակամ հրաժարվել է ՀՀ նախագահի հավակնորդ լինելուց եւ նման նախաձեռնությունը ենթադրում է նաեւ բարոյական հատուցում: Ի դեպ, վերջինս երեկ հանդիպել է վարչապետի հետ:

Ինչ խոսք, Ռոբերտ Քոչարյանը համապատասխան լիազորություններ ստանձնելու պահից (եւ դեռ դրանից առաջ) արդեն տեր է անուրանալի ծառայությունների: Իրողություն, որն ընդունելի է ինչպես հանրապետության քաղաքական կուսակցությունների գերակշիռ մեծամասնության, այնպես էլ բնակչության ամենալայն զանգվածների կողմից: Միեւնույն ժամանակ, հանրապետական կյանքում առկա միտումները լրջորեն վտանգում են ՀՀ վարչապետի կերպարը: Կոալիցիոնությունը կարծես նորից բացում է իր աչքերը, վերստին դառնալով քաղաքականություն: Սա վտանգավոր է: Կարծում ենք, Ռոբերտ Քոչարյանը, որն իրոք հավասարակշռված անձնավորություն է, պարտավոր է ինչ-որ կերպ առնելու նշմարվող միտումների դեմը: Հակառակ դեպքում կարող է կորցնել ամեն ինչ:

Ես լիովին ընդունում եմ ՀՀ վարչապետի քաղաքական գիծը: Գործելակերպի առումով որեւէ բան ասել չեմ կարող: Սակայն կան սկզբունքներ...

1998-ի հունիսին Հայկական ԽՍՀ Գերագույն խորհուրդը հավանություն տվեց, որ ԼՂԻՄ-ը, համաձայն 1988-ի փետրվարի 20-ի իր որոշման, Ադրբեջանական ԽՍՀ կազմից անցնի Հայկական ԽՍՀ կազմի մեջ: Մինչ օրս ոչ մեկը այդ իրավական փաստաթուղթը չեղյալ չի հայտարարել: Ավելին, հենց հիշյալ իրավական ակտն է այսօր Ռոբերտ Քոչարյանի թեկնածության առաջադրման հիմքը, ինչ սկզբունքով էլ ՀՀ ներկայիս վարչապետը 1989 եւ 1990 թվականներին ընտրվել է Հայաստանի խորհրդարանի պատգամավոր: Այս առումով հետաքրքրական է, որ մինչ օրս Հայաստանի բնակչության առնվազն կեսն իրավական տեսանկյունից շարունակում է մնալ ԽՍՀՄ քաղաքացի, պահելով խորհրդային անձնագրեր:

Տես ▸ էջ 2

ԼՂՀ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Համաներում զինվորական ուղղվածությամբ

Արցախի ազգային-ազատագրական պայքարի 10-րդ տարեդարձի առթիվ, ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանի հանձնարարությամբ ԱԺ պաշտպանության, անվտանգության, պետական շինարարության, իրավունքի եւ օրինականության մշտական հանձնաժողովը կառավարության հանձնաժողովի հետ մշակել է համաներում անցկացնելու որոշման նախագիծը: Այդ մասին «Ազգի» թղթակցին ասաց ԼՂՀ ԱԺ մամլո քարտուղար Ռուդոլֆ Մարտիրոսյանը: Նրա խոսքերով, ի տարբերություն համաներման նախորդ չորս ակտերի, այս մեկը լինելու է ավելի տարողունակ եւ ընդգրկելու է առավել լայն շրջանակներ: Հանձնաժողովի անդամները կատարել են մի շարք ուսումնասիրություններ, ծանոթացել դատապարտյալների կողմից կատարված հանցագործությունների բնույթին: Ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ մեծամասնությունը զինվորականներ են, եւ որ նախաքննության մարմինների վարույթում գտնվում են զինվորական հանցագործությունների առնչությամբ հարուցված մի շարք քրեական գործեր: Ահա թե ինչու համաներումը կունենա զինվորական ուղղվածություն: Նախատեսվում է պատժի հետագա կրումից ազատել այն անձանց, ովքեր ծառայել են բանակում եւ մասնակցել Արցախի ազատագրման համար մղված մարտերին:

Նշելով, որ իրենք առաջնորդվել են մարդասիրական գաղափարներով, Ռուդոլֆ Մարտիրոսյանը, որը միաժամանակ հիշյալ հանձնաժողովի փոխնախագահն է, ընդգծեց, որ համաներումը չի նպաստի անպատժելիությանը հանցավոր աշխարհում: Ըստ նրա, նման համաներում չի նախատեսվում մոտակա 5–10 տարիների ընթացքում: Բացի այդ, համաներումը չի տարածվի առավել ծանր հանցագործությունների վրա, որոնք սահմանված են ԼՂՀ քրեական օրենսգրքի 49.1 հոդվածով:

Համաներման մասին որոշման նախագծի քննարկումները ներկայումս ընթացքի մեջ են: ԱԺ նախագահության հավանությունը ստանալուց հետո նախագիծը կներկայացվի փետրվարի 20-ին կայանալիք ԱԺ նստաշրջանի քննարկմանը: Քննարկվում է նաեւ որոշման կիրառման կարգը: Բայց մի հանգամանք արդեն հայտնի է. ԱԺ որոշումից հետո ԼՂՀ իրավապահ մարմինները պետք է համաներումը իրականացնեն 3 ամսվա ընթացքում:

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ
ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Վեց զինծառայողի սպանած զինվորը՝ ինքնասպան

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ինչպես հաղորդել էինք, փետրվարի 11-ին, ժամը 2-ն անց 30-ին Արմավիրի սահմանային զորամասի մի ամրացված շրջանում շարքային Մկրտիչ Սամվելի Օհանյանը հրազենով կրակ էր բացել զորանոցում քնած զինծառայողների վրա, որի հետեւանքով մեկ սպա եւ 5 շարքային զինծառայող տեղում մահացել էին, երկուսը՝ վիրավորվել: Այնուհետեւ Օհանյանը դիմել էր փախուստի:

Հետախուզման մեջ գտնվող շարքային Օհանյանը փետրվարի 12-ին, ժամը 1-ն անց 30-ի սահմաններում Երեւանի Հանրապետության հրապարակում հայտնաբերվել է ռազմական ոստիկանության աշխատակիցների կողմից եւ նրանց ներկայությամբ ատրճանակով ինքնասպանություն գործել:

Պաշտպանության նախարարության լրատվության եւ քարոզչության վարչությունում հայտնեցին նաեւ, որ երկու վիրավորները տեղափոխվել են Արմավիրի կենտրոնական հիվանդանոց:

Կատարվում է հետաքննություն:

Մոսկվայում հրդեհվել է նավատորմի նախարարության շենքը

ՄՈՍԿՎԱ, 12 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Փետրվարի 12-ին հրշեջները դեռ պայքարում էին Մոսկվայի կենտրոնում գտնվող ծովային եւ գետային նավատորմի նախարարության շենքում 14 ժամ առաջ բռնկված հրդեհի դեմ:

Փետրվարի 11-ի ուշ երեկոյան ավելի քան 100 մարդ է էվակուացվել շենքից, ինչպես նաեւ հարեւանությամբ գտնվող «Սավոյ» հյուրանոցից: Համաձայն ռուսական գործակալությունների հաղորդման, տուժել է 50 մարդ, որից 13-ը տեղափոխվել է հիվանդանոց: Ենթադրվում է, որ հրդեհը բռնկվել է երրորդ հարկի գրադարանում կատարված զոդման աշխատանքներից:

Ավազակային հարձակում սահմանագոտում

12 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԵՐԵՎԱՆ: Փետրվարի լույս 12-ի գիշերը երկու անհայտ զինվորականներ (որոնք խոսում էին ադրբեջաներեն եւ ռուսերեն) ներխուժել են Տավուշի մարզի սահմանամերձ Դովեղ գյուղի ծայրամասում գտնվող Նվարդ Հարությունյանի տուն, սպառնացել նրան եւ չորս երեխաներին, կողոպտել տանտիրուհուն՝ խլելով վզի ոսկե շղթան, մատանիները եւ այլ իրեր:

Նվարդ Հարությունյանի ամուսինը մի քանի տարի առաջ զոհվել էր ադրբեջանցիների գնդակոծությունից:

Դեռեւս պարզ չէ, թե ովքեր են ավազակային հարձակում կատարողները՝ սահմանախախտ ադրբեջանցինե՞ր, թե՞ Դովեղում ծառայող ժամկետային հայ զինվորներ:

Դեպքի կապակցությամբ կատարվում է քննություն:

Չորս օր առաջ նույն Դովեղ գյուղի սահմանային պահակակետում հրազենով ինքնասպան էր եղել ժամկետային ծառայության աշտարակցի մի զինվոր:

«ԵՐԵՎԱՆ»

Իրաքի դեմ ռազմական գործողությունը՝ «Որոտ անապատում»

ՄՈՍԿՎԱ, 12 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Պարսից ծոցում տեղաբաշխված ամերիկյան զինված ուժերի հրամանատար էնտոնի Զինին հայտարարել է, որ ԱՄՆ-ը Իրաքին հարված հասցնելու լիովին պատրաստ կլինի առաջիկա շաբաթվա ընթացքում: Այս հարձակման նախապատրաստությունն արդեն թեւակոխել է իր վերջին փուլը: Ռազմական գործողությունների ենթադրյալ վայր են տեղափոխվելու ամերիկյան զինված ուժերի եւս մի քանի տարբեր ստորաբաժանումներ: Գործողությունն արդեն ստացել է իր անունը՝ «Որոտ անապատում»: Դրան մասնակցելու են շուրջ 35 հազ. զինծառայողներ եւ մոտ 400 ինքնաթիռներ: Իրաքին հարվածներ են ուղղելու ոչ միայն ինքնաթիռները, այլեւ Պարսից ծոցում գտնվող ռազմանավերը: Չի բացառվում նաեւ, որ ռազմական գործողություններ տեղի ունենան նաեւ Իրաքի տարածքում, այդ նպատակով ցամաքային զորքեր են տեղաբաշխված Քուվեյթում, Ամմանում եւ Բահրեյնում:

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ԿԻՊՐՈՍ

Թուրքերը հայկական Ս. Մակարա վանքը մտադիր են վերածել հյուրանոցի

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայաստանի ազգային գրադարանի տնօրեն Գեւորգ Տեր-Վարդանյանը փետրվարի 12-ին ահազանգեց Արմենպրես՝ ներկայացնելով համակարգչային ցանցից քաղած Կ.Պոլսի Հայոց պատրիարքարանի «Վանքը պիտի վերածվի 5-աստղանի հյուրանոցի» թղթակցությունը: Նրանից հայտնի է դառնում, որ Թուրքիայի գրաված Հյուսիսային Կիպրոսում հրատարակվող «Օրթամ» եւ «Կիբրիս» օրաթերթերի հունվարի 21-ի համարներում, առաջին էջերում զետեղված է հայկական Ս. Մակարա ավերված ու թալանված վանքի (հայտնի է նաեւ որպես Հայոց վանք) նկարը, որը պիտի վերածվի տուրիստական հյուրանոցի: Դրա համար հատկացվել է մեկ միլիոն դոլար: Վանքը կառուցվել է 10-րդ դարում Հելեւկայի մոտ (այժմ թուրքական Կիպրոսի Կիրենիա շրջանի Խարգա գյուղի տարածքում է):

Կիպրոսի թուրքական հատվածի նախարարների խորհուրդը որոշել է 49 տարով վանքը վարձով տալ հնությունների եւ թանգարանների դեպարտամենտին: Վերջինս հաղորդել է, որ վերականգնման աշխատանքները կիրագործվեն իր հսկողության ներքո եւ կտեւեն 3 տարի, որից հետո վանքը կվերածվի 50 մահճակալանոց հյուրանոցի: Դեպարտամենտի տնօրեն Ալի Կանլին ասել է նաեւ, որ վանքի վերականգնումը, որը գտնվում է խարխուլ վիճակում, օժանդակ հարմարությունների բացակայության եւ բնական աղետների հետեւանքով, պետության հնարավորություններից վեր է: Ուստի հարմար է գտնվել ընդառաջել ճարտարապետ-բիզնեսմեն Դեւրիմ Սոնմեզլերի վերոհիշյալ առաջարկին, որի հետ նախնական պայմանագիր է կնքվել:

Ի պատասխան կրոնական արժեքների եւ վայրերի դեմ գործադրվող վերոհիշյալ բռնության, Մեծի Տանն Կիլիկիո Արամ Ա կաթողիկոսը բողոքի նամակ է հղել ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գործադիր տնօրենին, ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարին, Կիպրոսի նախագահին, Հայաստանի Հանրապետության նախագահին, եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդին, Հայկական համագումարին, Ամենայն հայոց կաթողիկոսին եւ միջազգային կազմակերպություններին ու լրատվական գործակալություններին:

Ինչպես երեկ տեղեկացրեց Մայր աթոռի մամլո դիվանը, Գարեգին Ա Ամենայն հայոց կաթողիկոսը փետրվարի 12-ին նամակ է հղել ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գլխավոր տնօրեն Ֆեդերիկո Մայորին: Վեհափառ հայրապետն իր ընդվզումն է արտահայտել այդ որոշման դեմ եւ խնդրել պրն Մայորի միջամտությունը՝ որպեսզի արգելվի ծրագրի իրականացումը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Ընթացիկ

ՏԵՍԱԿԵՏ

Ոչ միայն անհասը

Ընտրությունները եւ Հայաստանի արտաքին քաղաքական դոկտրինան

Հայաստանի երեկվա, այսօրվա եւ սպասվող ներքաղաքական զարգացումները, կարծեք, մի կողմ են մղել այն հարցի պատասխանը, թե ի՞նչ փոփոխություններ է կրելու Հայաստանի արտաքին քաղաքական դոկտրինան ընդհանրապես, իսկ ղարաբաղյան հիմնախնդրի կարգավորման հարցում՝ մասնավորապես:

Այդ հարցի պատասխանը չտվեց նաեւ ՀՀ վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանը իր վերջին մամլո ասուլիսում այն հիմնավորմամբ, թե պատասխանելու իրավասությունը կվերապահվի միայն ապագա նախագահին:

Քոչարյանն, անշուշտ, ճիշտ էր, արտաքին քաղաքական դոկտրինան միայն երկրի ղեկավարի իրավասությանն է վերապահված, սակայն այս վերջին իրադարձություններին համընթաց Հայաստանի արտաքին քաղաքականությունը ինչ-ինչ փոփոխություններ կրեց: Ղարաբաղյան հիմնախնդրի առումով փոփոխությունն ակնհայտ է. Տեր-Պետրոսյանի որդեգրած կուրսը իրավացիորեն մերժվեց հասարակության կողմից: Քոչարյանը եւ նրան աջակցող իշխանության մարմինները հիմնախնդրի կարգավորման առումով հստակ դիրքորոշում ցուցաբերեցին, ինչն էլ հանգեցրեց ՀՀ նախագահի հրաժարականին, այն է ա) բանակցությունների վերսկսում առանց նախապայմանների, բ) Ղարաբաղի ճանաչումը որպես բանակցային լիարժեք կողմի:

Այսօրինակ մոտեցումը միջազգային հանրության կողմից ընկալվեց որպես «կարծր», իսկ Քոչարյանի եւ նրա թիմակիցների իշխանության գալը՝ «կարծրթեւայինների» իշխանություն:

Չնայած այսպիսի գնահատականներին՝ նույն միջազգային կարծիքը նաեւ այլ բան հասկացավ, որ ղարաբաղյան հիմնախնդրի կարգավորման առումով Հայաստանի եւ Ղարաբաղի վրա ճնշում գործադրելն անիմաստ է, քանի որ այդ ճնշումը կարող է դառնալ ապակայունացնող գործոն տարածաշրջանում:

Հիմնախնդրի կարգավորման առումով միջազգային հանրությունը հոգեբանական գործոնը մասամբ հաղթահարեց, եւ պարզ դարձավ, որ ճնշումներ միշտ եղել եւ լինելու են, խնդիրն այն է, թե երկրի ղեկավարը կամ դիվանագիտությունը պատրա՞ստ է հաղթահարելու այդ ճնշումը:

Սակայն ղարաբաղյան հիմնախնդրի լուծումը այսօր մեծապես կախված է մեկ այլ հիմնավոր հանգամանքից՝ ազատ եւ արդար, օրինական ընտրությունների անցկացումից: Եվ սա ոչ թե որպես բարի ցանկություն կամ կարգախոս պետք է հնչի, այլ դրվի գործողության մեջ: Եվս մեկ անօրինական ընտրություն, եւ մենք ընդմիշտ կկորցնենք Ղարաբաղը, իսկ Հայաստանը կկանգնի քաղաքացիական պատերազմի վտանգի առջեւ, ասել է թե չի բացառվում, որ ամեն ինչ կորցնենք: Եվս մեկ անօրինական ընտրություն, եւ անկախությունը հայ ժողովրդի գերակշիռ մեծամասնության համար կդադարի արժեք լինելուց: Առաջիկա նախագահական ընտրությունները չափազանցված չենք լինի, եթե ասենք, որ ճակատագրական նշանակություն ունեն:

Այս ընտրություններից մեծապես կախված է Հայաստանի արտաքին քաղաքականությունը, եւ երկրի նախագահը աշխարհին պետք է ներկայանա լեգիտիմության (ներկայացուցչականության) առանց նույնիսկ կասկածի, որպեսզի նախորդի 1,5 տարվա դառը օրինակով թիկունքին չզգա հասարակության եւ ընդդիմության պաղ շունչը:

Վերջին օրերի ներքաղաքական սրընթաց փոփոխությունների արդյունքում, ցավոք, կատարվեցին որոշ սխալներ, որոնք բացասական ազդեցություն ունեցան Հայաստանի արտաքին քաղաքականության վրա: ՌԴ Պետդումայի պատգամավոր, իր երկրի հասարակական կարծիքի կողմից հիմնականում մերժված Վլ. Ժիրինովսկու ընդունելությունը Հայաստանի իշխանությունների կողմից (ինչպիսի որակում էլ տանք՝ «տեխնիկական վայրէջք» թե այլ բան) լուրջ սխալ էր աշխարհաքաղաքական փոփոխություններով առլեցուն աշխարհում: Ի՞նչ շահեց Հայաստանը, Ժիրինովսկու մի քանի ջերմ արտահայտություննե՞րը ՌԴ-ի եւ ՀՀ-ի ռազմավարական գործընկերության մասին: Ո՞ւմ համար էր դա գաղտնիք եւ կամ ո՞ւմ էր ձեռնտու այդ ակամա «դեմարշը» Արեւմուտքի դեմ:

Այն, որ Հայաստանի արտաքին քաղաքականության հիմնարար սկզբունքները՝ հավասարակշռված արտաքին քաղաքականություն, եվրոպական կառույցների հետ լայն սերտաճում, իրավահավասար գործընկերային միջպետական հարաբերությունների հաստատում եւ այլն, խախտվել էին դեռեւս Տեր-Պետրոսյանի կառավարման ժամանակահատվածում, ակնհայտ էր ու ցցուն:

Սակայն ի՞նչ շահեց Հայաստանը նման քայլերից, դժվար է ասել:

Իմ տպավորությամբ նախընտրական այս ժամանակահատվածում որոշակիորեն ավելացել է ընդգծված ռուսամետության, անգամ Հայաստանի անկախության դեմ բացահայտ պայքարող ուժերի աշխուժությունը թեեւ ընդգծված արեւմտամետությամբ հայ հասարակությունը երբեք աչքի չի ընկել:

Այսպիսի հանգամանքները լուրջ կասկածի տակ են դնում Հայաստանի ամենակարեւոր նվաճումները, որոնք ինքնանպատակ չեն, այլ թելադրված են երկրի անվտանգության պահպանմամբ եւ զարգացման ապահովմամբ:

Այդ իսկ պատճառով այս ընտրարշավի ընթացքում նախագահի յուրաքանչյուր թեկնածու, իր ծրագիրը ներկայացնելիս, պետք է հստակ ասի, թե ի՞նչ արտաքին քաղաքական կուրս է որդեգրելու ընտրվելու դեպքում, ի՞նչ հիմնարար սկզբունքներ են դրվելու արտաքին քաղաքական դոկտրինայի հիմքում, ո՞րն է լինելու ղարաբաղյան հիմնախնդրի կարգավորման շուրջ դիրքորոշումը, ինչպիսի՞ արժեքային համակարգ (կամ գաղափարախոսություն) է դրվելու պետականության հիմքում եւ վերջապես ո՞ր գաղափարախոսությունը կրող քաղաքական ուժերն են գալիս իշխանության:

Այս հարցերի պատասխանները հստակ եւ հրապարակայնորեն պետք է տրվեն մինչեւ մարտի 16-ը՝ ՀՀ նախագահի ընտրության օրը:

Հայաստանում, ի վերջո, պետք է ընտրվի ծրագիրը, գաղափարախոսությունը եւ ոչ միայն անհասը:

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ԸՆՏՐԱԿԱՆ

Ռ. Քոչարյանը կարող է, իսկ ԼՂ բնակչությո՞ւնը

Սկիզբը էջ 1

Հիշեցնենք, որ ՀԽՍՀ սահմանադրությամբ երաշխավորված էր ԽՍՀՄ ցանկացած այլ հանրապետության քաղաքացու համար մեր հանրապետությունում գործող բոլոր օրենքներից օգտվելու հնարավորությունը:

Հետեւաբար պետք է ընդունենք, որ նույն սկզբունքի համաձայն, ՀՀ-ի նախագահական ընտրություններին պետք է մասնակցի նաեւ ԼՂՀ բնակչությունը: Հակառակ դեպքում սկզբունքը խախտվում է: Առաջանում է ճեղքվածք: Առանձին Ռոբերտ Քոչարյանի մասին ոչ մի փաստաթուղթ չի ընդունվել:

Իրավական այն դաշտը, որն, անշուշտ, լայն հորիզոններ է բացում, մասնավորապես, Ռոբերտ Քոչարյանի քաղաքական կարիերայի համար, բնա[կանաբար] չպետք է դառնա շահարկման առարկա: Հենակետային նման տրամաբանությունը ծնում է այլ հարցադրումներ. Ի՞նչ է նշանակում ԼՂՀ խորհրդարան, ի՞նչ է նշանակում ԼՂՀ նախագահ եւ վերջ ի վերջո ի՞նչ է նշանակում ԼՂ Հանրապետություն:

Եթե Ղարաբաղի բնակչությունը չի մասնակցելու ՀՀ նախագահական ընտրություններին, ապա Ռոբերտ Քոչարյանը նույնպես չի կարող մասնակցել նույն ընտրություններին: Կրկնում ենք. սա չպետք է դառնա սկզբունքային շահարկումների առարկա, առավել եւս «դրսի» ուժերի համար:

Չգիտեմ, ասածը կարելի՞ է որակել որպես «թեկնածուներից մեկի համար անհաղթահարելի խոչընդոտ», սակայն երկրի համար կարող է ձեւավորել ոչ այնքան լուսավոր հեռանկարներ: Այս առումով հիշեցնենք ՀՀ Սահմանադրության 3 գլխի 52 հոդվածը. «Հանրապետության Նախագահի թեկնածուներից մեկի համար անհաղթահարելի խոչընդոտներ առաջանալու դեպքում հանրապետության նախագահի ընտրությունը հետաձգվում է երկշաբաթյա ժամկետով: Նոր ընտրությունն անցկացվում են խոչընդոտները հաղթահարելի ճանաչելուց 40 օր հետո»:

Երեւի թե հիմնավորված կլինի ԿԸՀ-ի եւ ՀՀ Գերագույն դատարանի «համագործակցությունը» ի նպաստ իրավական բծերի վերացման:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Շվեյցարահայ համայնքն իր աջակցությունն է հայտնել Հայաստանի իշխանություններին

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Շվեյցարահայ միությունը Հայաստանի Հանրապետության վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանին բաց նամակ է հղել, որում «փոքրաթիվ, բայց հայրենիքի նկատմամբ բավականին զգայուն համայնքի» աջակցությունն է հայտնվում Հայաստանի կառավարությանը՝ այս օրերին ստանձնած պատասխանատվության համար եւ ակնկալվում ազատ եւ արդար նախագահական ընտրություններ: Շվեյցարահայությունը, մասնավորապես, ողջունել է Ռ. Քոչարյանի «ժողովրդավարական բարեփոխումների գործընթացին եւ Արցախի հակամարտության քաղաքական կարգավորմանն ուղղված ջանքերը»:

ԱրմենՏելի վաճառքի գումարը հավանաբար կստացվի մարտին

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «ԱրմենՏել» հեռախոսային ընկերության սեփականաշնորհումից ստանալիք փողը Հայաստանը դեռեւս չի ստացել: Ինչպես հայտնեց ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության մամուլի քարտուղար Լիլիթ Կարապետյանը, այդ փողը ամենայն հավանականությամբ կստացվի փետրվարի վերջում կամ մարտին: Համաձայն 1997 թ. դեկտեմբերին կնքված համաձայնագրի, «ԱրմենՏելի» բաժնետոմսերի 90 տոկոսը ձեռք է բերվել հունական OTE ընկերության կողմից, ընդ որում Հայաստանը պետք է ստանար մոտ 79 մլն դոլար: Նախապես հայտարարվել էր, որ այդ գումարը պետք է ստացվի հունվարի վերջին: Ուշացման պատճառների մասին որեւէ բան չի հաղորդվել:

Մարտունի. Բնակիչների կեսը հացը գնում է պարտքով

ՄԱՐՏՈՒՆԻ, 12 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱԶԳԱՊՐԵՍ: Իրացման ծավալների անկման հետեւանքով, Մարտունու հացաբուլկեղենի ձեռնարկությունը, հունվարին, նախորդ ամսվա համեմատությամբ, մոտ 18 տոկոսով կրճատել է հացի արտադրությունը: Ինչպես ասաց գործարանի տնօրեն Ծատուր Մանուկյանը, տարեսկզբին հացի գների բարձրացումը բացասաբար է անդրադարձել գործազրկության բարձր տոկոս ունեցող եւ հողագործությունից ցածր եկամուտներ ստացող Մարտունու բնակչության մեծ մասի գնողունակության վրա: Ինչպես հավաստում են հացավաճառները, հաճախորդների մոտ կեսն այսօր հացը պարտքով է գնում, պայմանով, որ դրա դիմաց կվճարի կենսաթոշակ կամ նպաստ ստանալուն պես, եւ կամ էլ մարզի գլխավոր մշակաբույսի կարտոֆիլի իրացումից հետո: Ըստ տնօրենի, Մարտունու բնակիչներից շատերը սկսել են տնային պայմաններում հաց թխել, օգտագործելով սեփական հացահատիկի ալյուրը:

Աթենքում բացվեց հայկական կենտրոն

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Աթենքում, հայաշատ Քոկինիա թաղամասում, Հայ առաքելական եկեղեցու Հունաստանի թեմի առաջնորդ Ոսկան արքեպիսկոպոս Կալթակճյանի օրհնությամբ եւ բազմաթիվ հոգեւորականների, մտավորականների, քաղաքական եւ պետական գործիչների ներկայությամբ հանդիսավորապես բացվել է Հայկական բարեգործական ընդհանուր միություն-Արարատ մշակութային մարզական միության նոր կենտրոնը, հաղորդում է «Նոր աշխարհ» թերթը:

Արարողության ժամանակ Հունաստանի շրջակա միջավայրի, հանրային շինությունների եւ բարելավման նախարարը հաղորդել է Հունաստանի վարչապետ Կոստա Սիմիտիսի շնորհավորանքը եւ խոսել է հույն եւ հայ ժողովուրդների ավանդական բարեկամության մասին:

Այնուհետեւ ողջույնի խոսքով հանդես է եկել Հունաստանում ՀՀ դեսպան Արման Կիրակոսյանը:

Արամ Խաչատրյան փողոց Հալեպում

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հալեպի քաղաքապետարանի որոշմամբ, այս տարվա հունվարից Հալեպի Սուլեյմանիե թաղամասի ամենաշքեղ պողոտան, որն առաջ կոչվում էր «Առանձնատների փողոց», վերանվանվել է Արամ Խաչատրյանի անունով:

Հաղորդելով այս մասին, «Զարթօնք» թերթն ավելացնում է, որ մինչ այդ հայկական անուն են ստացել երկու փողոց եւս՝ Մազլումյան եղբայրների եւ դոկտոր Ալթունյանի փողոցները:

Գեներալ Արծրուն Մարգարյանը դեռ չի կարողանում քայլել

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Արդեն շուրջ երեք շաբաթ հիվանդանոցում գտնվող ՀՀ ՆԳ եւ ԱԱ փոխնախարար Արծրուն Մարգարյանը դեռեւս չի կարողանում քայլել: Այս մասին փետրվարի 12-ին հայտնեց թիվ 1 կլինիկական հիվանդանոցի միկրովիրաբուժության բաժանմունքի հերթապահ բժիշկ Արմեն Հովհաննիսյանը: Բժիշկը տեղեկացրեց նաեւ, որ մի քանի օր առաջ ձեռնարկվել է հիվանդին ոտքի կանգնեցնելու փորձ, սակայն հետո որոշվել է առայժմ պահպանել անկողնային ռեժիմը:

Ըստ դոկտ. Հովհաննիսյանի, հիվանդի վիճակը համապատասխանում է հրազենից ստացված նման վնասվածքներից ապաքինվելու սովորական ընթացքին, եւ հետվիրահատական բարդություններ առայժմ չեն նկատվել: Հիվանդի ինքնազգացողությունը եւ բժշկական անալիզների արդյունքները բավարար են:

Թղթակցին չհաջողվեց հանդիպել Արծրուն Մարգարյանի հետ, քանի որ, բժշկի խոսքերով, ավելորդ անգամ հիվանդին անհանգստացնելը չի նպաստի նրա արագ ապաքինմանը: Նշենք նաեւ, որ գեներալ-մայոր Մարգարյանի հիվանդասենյակի մոտ շարունակում է հերթապահել զինված պահակախումբը:

Հիշեցնենք, որ Արծրուն Մարգարյանը հունվարի 21-ին ստացել է աջ ծնկափոսային զարկերակի եւ ձախ ոտքի ազդրոսկրի հրազենային վնասվածքներ եւ վիրահատության է ենթարկվել թիվ 1 հիվանդանոցում:

Ոչ թե նվիրել է, այլ ստացել

«Ազգի» նախանցյալ համարում (փետրվարի 11) Իրանի իսլամական հեղափոխության 19-ամյակի առթիվ փետրվարի 7-ին «Արմենիա» հյուրանոցում տեղի ունեցած գործարարների ընդունելության մասին թղթակցության մեջ տեղ է գտել մի ցավալի սխալ. ոչ թե Իրանի առեւտրականների միությունն է դեսպան Համիդ Ռիզա Նիքքար Էսֆահանիին նվիրել հուշանվեր եւ մեդալ, այլ Իրանի առեւտրականների միությունն ու դեսպանն են հուշանվեր եւ մեդալ նվիրել Հայկոոպի կենտրոնական բազաների գլխավոր տնօրեն Աբրահամ Մանուկյանին (ինչպես երեւում է նույն համարում մեր հրատարակած լուսանկարում), հայ-իրանական առեւտրատնտեսական կապերի զարգացման գործում մատուցած ծառայությունների համար:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէնութիւն / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ԸՆՏՐԱՐՇԱՎ

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒՄ

Հայրիկյանի անձնական շահերը համընկնում են պետության շահերին

Փաստում են ԻՄ վեհաժողովականները

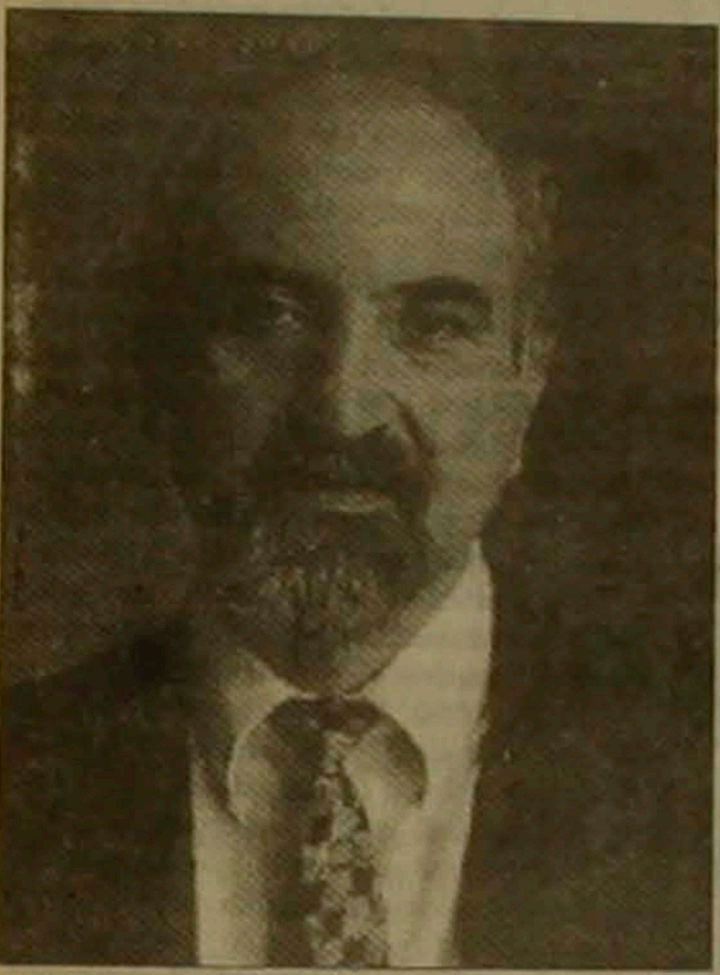

Նախորդ օրը կոմկուսի 34-րդ համագումարի բուռն եւ երկարատեւ ծափահարություններից ուշքի չեկած կառավարության նիստերի դահլիճը երեկ համեմատաբար հանգիստ պայմաններում հյուրընկալեց ԻՄ վեհաժողովի մասնակիցներին: Վերջինս բավական արագ հաստատեց, որ ԻՄ նախագահ Պարույր Հայրիկյանի թեկնածության «հարցը հարց չէ» միաձայն (ավելի ճիշտ, մեկ զարմանալի ձեռնպահով) հավանություն տալով վերջինիս առաջադրմանը եւ նախընտրական ծրագրի գրեթե անփոփոխ դրույթներին:

Պարույր Հայրիկյանը կրկին բազմիցս արծարծված մի շարք մոտեցումներ, մասնավորապես վերահաստատելով Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականի վերաբերյալ հայտնագործությունը. «Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը մանր-մունր հակասությունների պատճառով հրաժարական չէր տա» եւ հեռացել է Եվրախորհրդի կողմից մերժվելու վախից: ԻՄ նախագահի նախընտրական ծրագրում նախատեսվում է համատեղել նախագահ-վարչապետ պաշտոնները, կրճատել պետության ղեկավարի իրավասությունների ժամկետը (մինչեւ 3 տարի) եւ իրավասությունները: Նախագահը իրավունք չպետք է ունենա ցրելու ժողովրդի 100 տոկոսանոց քվեով ընտրված խորհրդարանը («Դա դը Գոլի հիմարությունն էր, որ ողբերգեց Հայաստանը»), մարզպետները պիտի ընտրվեն, ոչ թե նշանակվեն նախագահի կողմից, նախարարները խոցելի պիտի լինեն խորհրդարանի համար: Երկքաղաքացիության հաստատումը, բնակչության սոցիալական խնդիրների բարելավումը նույն ծրագրի դրույթներից են: Գլխավորը, սակայն, իրավական պետության եւ ժողովրդավարության, այլ խոսքով քրիստոնեավարության, օրենքի գերակայության հաստատումն է, սահմանադրության բարեփոխումը: Այս խնդիրների շուրջ ԻՄ նախագահը հույս ունի միավորել իր դաշնակիցներին (որոնք խնդրել են «առայժմ չշոշափել իրենց անունները») եւ հանդես գալ իբրեւ «ժողովրդավարական դաշինքի» միասնական թեկնածու: Խորհրդարանն, ըստ Հայրիկյանի, ցրվելու ենթակա է, բայց միայն ընտրական օրենքի ընդունումից հետո: Ինչ վերաբերում է Ռոբերտ Քոչարյանի թեկնածության օրինականությանը, ապա ԻՄ ղեկավարությունը որոշել է չշահարկել այդ խնդիրը, քանզի «ներկա սահմանադրությունն ինքնին ապօրինաբար է ընդունված»: «Բոլոր թեկնածուներից ես միակն եմ, որ խոսում եմ նախագահի իրավասությունների կրճատման մասին», արձանագրեց Պարույր Հայրիկյանը հիշեցնելով, որ 88-ից ի վեր իրագործվել են ԻՄ բոլոր ծրագրերը. անկախ պետականության հաստատում, ազգային բանակի ստեղծում, սահմանադրության ընդունում:

ԻՄ նախագահի թեկնածության օգտին գովեստի շատ խոսքեր ասվեցին. «Հայրիկյանը միակ թեկնածուն է, որին ճանաչում է ոչ միայն Հայաստանը, այլեւ ամբողջ աշխարհը, միակ քաղաքական գործիչը, որ «իր թերություններով եւ առավելություններով» համապատասխանում է միջազգային բոլոր չափանիշներին, «այս խորհրդանշական դահլիճում Հայրիկյանի անձնական շահերը համապատասխանում են պետության շահերին. այսօր չանցնի, մեկ է, վաղն անցնելու է»: Նախկին ԳԽ պատգամավոր Անահիտ Գեւորգյանը, որի կարծիքով, նախագահի կերպարի վերաբերյալ Ալբերտ Բազեյանի շարադրած պատկերացումները կարծես հենց Հայրիկյանին էին վերաբերում, հույս հայտնեց, որ այս ընտրություններում վերջինիս «տառապագին վաստակն» ի վերջո կհատուցվի: Իսկ Գյումրիի ԻՄ մասնաճյուղի նախագահը վերածննդի խորհրդանիշ համարեց առաջիկա ընտրությունների ժամկետը (որոնց գրեթե անմիջապես հաջորդելու են Հարության տոները) վերածնունդը կապելով Հայրիկյանի ընտրության հետ:

Վերջում Պարույր Հայրիկյանը մանրամասնեց իր նախընտրական ծրագիրը եւ կոչ արեց «քրիստոնեավար նախագահով դիմավորել Հայաստանում քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակը», միաժամանակ անհրաժեշտ համարեց պատասխանատվության ենթարկել «ժողովրդին ցավ պատճառած մարդկանց», քանի որ «չպատասխանած մարդկանց կարգի հրավիրելը» ժողովրդի ընտրյալների անմիջական պարտականությունն է:

ԼՈՒԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«Չարագործները գնացել են, բայց չարիքը մնացել է»

Ասում է Արամ Սարգսյանը եւ առաջադրվում ՀՀ նախագահի թեկնածու

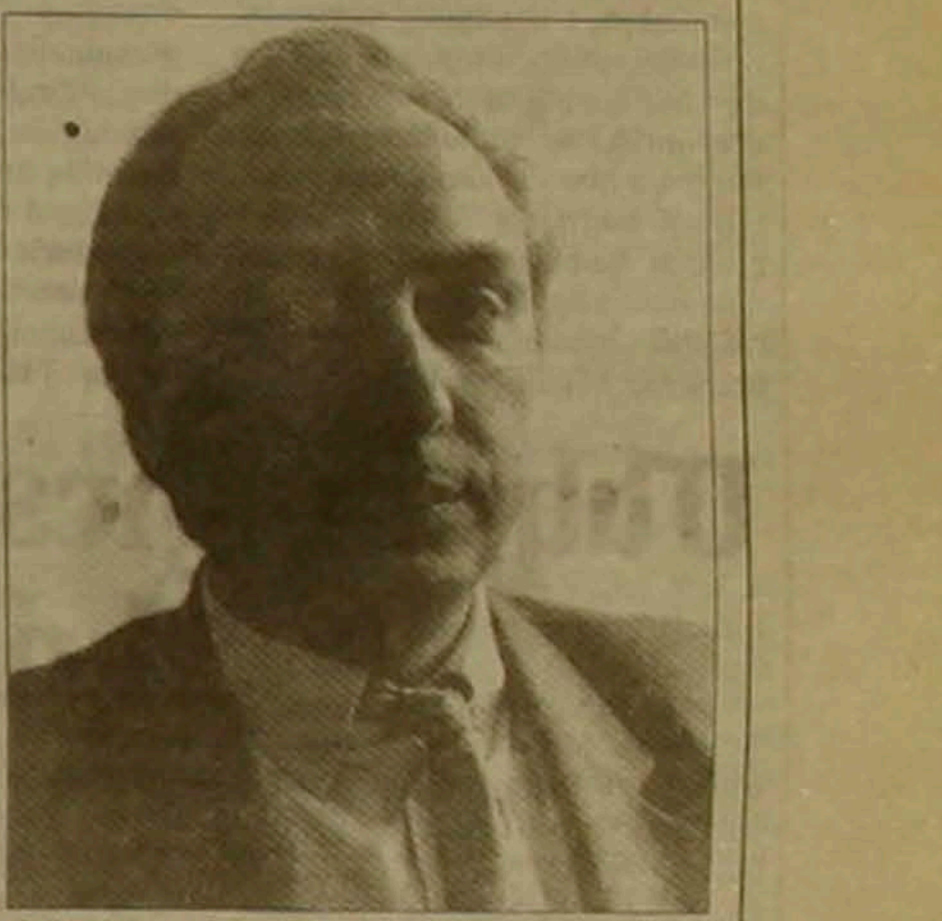

Փետրվարի 12-ին ֆիլհարմոնիայի փոքր դահլիճում տեղի ունեցավ Հայաստանի դեմոկրատական կուսակցության արտահերթ համագումարը: 154 պատգամավորներից ներկա էին 111-ը: Համագումարի աշխատանքներին իբրեւ հյուր մասնակցում էին մեծ թվով պատվիրակություններ` այլ հասարակական-քաղաքական կազմակերպություններից:

Ըստ էության քննարկվեց մեկ հարց` երկրի ներքաղաքական իրավիճակը եւ կուսակցության խնդիրները: Ընդարձակ զեկուցմամբ հանդես եկավ ՀԴԿ նախագահ Արամ Սարգսյանը: ՀՀՇ-ական իշխանության 8 տարիների հանրագումարը համարելով երկրի գիտատեխնիկական, արտադրական, մշակութային ներուժի վատնումն ու կործանումը, բանախոսը կարեւորեց այդ իշխանություններից անարյուն, սահմանադրական ճանապարհով ազատվելու պարագան, որը կարող է շրջադարձային լինել հետագա զարգացման համար: Այս առումով կարեւոր նկատվեց երկրի կենսագործունեության բոլոր ոլորտներից ՀՀՇ-ական ապազգային քաղաքականության ու անպատասխանատու պրակտիկայի օտարումը, «ՀՀՇ-իզմը մերժելը», քանզի ըստ նրա` «հեռացել են չարագործները, բայց չարիքը մնացել է»: Ներկայացնելով դեմոկրատական կուսակցության գործունեությունը, իբրեւ արմատական ընդդիմություն, Արամ Սարգսյանը փաստեց, որ կուսակցությունը մյուս ընդդիմադիր ուժերի հետ իր արժանի ավանդն է ներդրել, որ մերկացվի վարչակարգի ապազգային, հակաժողովրդավարական կեցվածքը, Արցախի հարցում նրա պարտվողական դիրքորոշումը, ինչը հանգեցրեց ժողովրդից վարչախմբի լիակատար մերժմանը, տրամաբանորեն նրան հասցնելով քաղաքական ու բարոյական կրախի:

Արամ Սարգսյանի կարծիքով, նախագահական ընտրությունների արդյունքների հիման վրա ձեւավորվելիք իշխանությունները պարտավոր են ժողովրդին ներկայացնել ՀՀՇ-ական վարչակազմի գործունեության օբյեկտիվ, իրական պատկերը, մատնանշեն երկիրն այս ողբալի վիճակին հասցրած մեղավոր պաշտոնյաներին եւ օրենքով սահմանված կարգով պատասխանատվության կանչեն նրանց, «որովհետեւ նոր իշխանությունը, եթե չի սկսելու այդտիպի աշխատանքից, այդտիպի հարցադրումից, ուրեմն պատրաստվում է կատարել այն ամենը, ինչ որ արել է նախորդը»:

ՀԴԿ-ի ղեկավարը իրավիճակից դուրս գալու համար անհրաժեշտ համարեց մեր տարածաշրջանում տեղի ունեցող միջազգային գործընթացների սթափ վերլուծությունը, Արեւմուտքի եւ մասնավորապես Թուրքիա-Իսրայել-Ադրբեջան առայժմ տնտեսական, սակայն հետագայում, անկասկած, ռազմաստրատեգիական առանցքի չարագուշակ պլանների խափանումը` Ռուսաստան-Հայաստան-Իրան առանցքի ձեւավորման միջոցով: Տնտեսական առումով գլխավորը նկատվեց երկրի արդյունաբերական պոտենցիալի հնարավորին վերականգնումը, նոր աշխատատեղերի ստեղծումը, ժողովրդի սոցիալական վիճակի էական բարելավումը: Արտաքին քաղաքականության համար առաջադրելով «Հայաստանը պետք է իր հարաբերությունները կառուցի բոլորի հետ այնքանով, որքանով դրանք չեն խանգարի Հայաստան-Ռուսաստան կապերին» կարգախոսը, Արամ Սարգսյանը միաժամանակ հստակ ընդգծեց ՀԴԿ-ի սկզբունքային անհամաձայնությունը երկիրը Ռուսաստանի «կցորդ դարձնելու» գաղափարին: Նշելով, որ ՀԴԿ-ի տեղը ձախ ուժերի շարքում է, Արամ Սարգսյանը, միաժամանակ, զգուշացրեց, որ այդ շարքում կա «ծայրահեղ ձախ կոմկուսը», որի քաղաքականությունն իրենք մերժում են եւ նրա հետ չեն համագործակցի, քանի դեռ ՀԿԿ-ն չի հաղթահարի իր ծայրահեղականությունը:

Համագումարում ելույթներով հանդես եկան ակադեմիկոս Վլադիմիր Խոջաբեկյանը, բանասիրության դոկտոր Ազատ Եղիազարյանը, քաղաքագետ Հակոբ Հակոբյանը, միջազգային բնապահպանական ակադեմիայի ակադեմիկոս Կարինե Դանիելյանը, քաղաքագիտության պրոֆեսոր Արմեն Հովսեփյանը եւ ՀԴԿ-ի անդամ այլ գործիչներ: Մեծ ուշադրությամբ լսվեց «Երկրապահ» կամավորական միության փոխնախագահ Ալբերտ Բազեյանի ողջույնի ելույթը, որն իր համերաշխությունը հայտնեց դեմոկրատների համագումարում հնչած մտահոգություններին, հատկապես ժողովրդի սոցիալական վիճակի բարելավման հարցադրումներին:

Համագումարը որոշեց առաջիկա նախագահական ընտրություններին մասնակցել սեփական թեկնածուով, այդ պաշտոնում առաջադրելով կուսակցության նախագահ Արամ Սարգսյանին:

Համագումարի ավարտին նախագահության նորընծա թեկնածուն տվեց իր անդրանիկ մամլո ասուլիսն այն բազմաթիվ լրագրողների համար, որոնք ներկա էին դեմոկրատների համաժողովին:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԱԺՄ հանրահավաք. «Այսօր է որոշվում մեր ապագան»

Միանման կարգախոսներով ու ցուցապաստառներով էր ուղեկցվում փետրվարի 12-ին Ազատության հրապարակում ԱԺՄ հրավիրած հանրահավաքը: Հրավիրված էին եւ ելույթներ ունեցան նաեւ այլ կուսակցությունների ղեկավարները: Եվ թեպետ քանիցս հայտարարվեց, որ սա «նախընտրական հանրահավաք» չէ, սակայն ընտրարշավային միտումը երեւում էր:

ԱԻՄ-ի նախագահ Հրանտ Խաչատրյանը շնորհավորեց հանրահավաքի մասնակիցներին «մեր ազգի [illegible] համար» (նկատի ունի Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականը): Անդրադառնալով ներքաղաքական վերջին զարգացումներին Հրանտ Խաչատրյանն ընդգծեց, որ «այսօրվա ժամանակավոր իշխանությունը նույնպես ուժի վրա է հենված», եւ այնպես պետք է անել, որ այդ իշխանությունը չկարողանա որեւէ բան կանխորոշել, որը կապված լինի մեր ազգի ապագայի հետ: Խաչատրյանը պնդեց, որ ՀՀ վարչապետը դեռ չի հանդիպել ԱԻՄ-ի հետ: Կուսակցության նախագահը նկատեց, որ երկրապահները այսօր հանդես են գալիս նաեւ որպես քաղաքական ուժ: Խաչատրյանը բողոքեց նաեւ Բազեյանի այն հայտարարությունից, թե Վազգեն Մանուկյանի նախագահ ընտրվելու դեպքում «[illegible]» [illegible]: Ելույթի վերջում Խաչատրյանը հույս հայտնեց, որ մարտի 16-ը կլինի ազգային համաձայնության առաջին օրը: Հանրահավաքը վարող Շավարշ Քոչարյանը (ԱԺՄ) նկատեց ոչ [illegible], ոչ քաղաքական հետամտումներին, ոչ վրեժխնդրությանը, սակայն օրինականությունը պետք է պահպանել: Արշակ Սադոյանը կոչ արեց հասարակությանը «մի հեռացեք մեծ քաղաքականությունից», «աչքներդ չռեք» եւ «ցուցաբերեք ուժ եւ եռանդ» մեր տեղն աշխարհում գտնելու համար:

«Ազգային պետության» ներկայացուցիչը հետեւյալ կարգախոսով հանդես եկավ. «բոլորս դեպի ընտրություններ»: ՀԴԿ ղեկավար Արամ Սարգսյանը նկատեց, թե այնպիսի դաշտ պետք է ստեղծել Հայաստանում, որ «քաղաքական [illegible]» [illegible] Հայաստանը:

Ալբերտ Բաղդասարյանը («Ազգային առաջադիմություն») ընդգծեց, որ Տեր-Պետրոսյանը հրաժարական է տվել, բայց «համակարգը մնացել է նույնը», եւ «դեռեւս չի երեւում ազատության ճանապարհը»: Անդրադառնալով առաջիկա ընտրությունների ազատ եւ արդար անցկացմանը, Բաղդասարյանը նկատեց, որ Տեր-Պետրոսյանն էլ չէր հայտարարում, թե ընտրությունները կեղծելու է, եւ պետք է այսօր էլ «իրերը կոչել իրենց անուններով», այլ ոչ թե տուրք տալ «քաղաքական դեմագոգիային»:

Այնուհետեւ ելույթ ունեցավ ԱԺՄ նախագահ Վազգեն Մանուկյանը: Նա նկատեց, որ նախագահական ընտրությունները [illegible] կամ [illegible] կարող վերականգնել բռնապետությունը, որը երկար կյանք չի կարող ունենալ, եւ կամ պետք է ստեղծել ժողովրդավարական պետություն, իրավունք տալով, որ ժողովուրդն ընտրի իր իշխանությունները: Մանուկյանն ընդգծեց, որ «ազատ ընտրությունները սկսվում են առաջին օրվանից» եւ «մեզ խաբել չի լինի»: Արդար ընտրությունները, ըստ ԱԺՄ նախագահի, ընդամենը մեկ քայլ են դեպի «ռեժիմի փոփոխություն», «դա մեր բոլորի [illegible] է լինելու»: Մանուկյանը նշեց, որ նախագահական ընտրություններով ժողովրդավարական հասարակարգը դեռ է միայն ստեղծվելու, հաջորդ քայլը կլինի Ազգային ժողովի արտահերթ ընտրությունները:

Այնուհետեւ Շավարշ Քոչարյանը տեղեկացրեց, որ առաջիկա փետրվարի 20-ին, ժամը 15-ին, Ազատության հրապարակում ԱԺՄ-ն հրավիրում է հանրահավաք նվիրված Ղարաբաղյան շարժման 10-րդ տարեդարձին եւ երկրորդ՝ այսօր փետրվարի 13-ին, լրանում է Վազգեն Մանուկյանի 53-րդ տարեդարձը:

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

հրապարակ

Մեկընդմիշտ վերացնել իշխանության կորստի սարսափը

Բազմիցս անդրադարձել եմ «Պետական ծառայողի մասին» հատուկ օրենք ընդունելու հարցին: Դեռ տարիներ առաջ, երբ ոչ մեկն այդ մասին չէր խոսում, «Ազգում» հրապարակված հոդվածներում գրում էի, որ պետական ծառայողը պետք է վերադաս պետերի քմահաճույքից ու կամայականությունից պաշտպանված լինի օրենքով, այլապես նրան անվերջ հետապնդելու է պաշտոնը, դիրքը, հեղինակությունը կորցնելու սարսափը, հարկադրելով քծնել, հարմարվել, չունենալ սեփական կարծիք: Բայց դա դեռ չարյաց փոքրագույնն է: Նույն սարսափը մեծապես զարկ է տալու կաշառատվության ու կաշառակերության արատավոր երեւույթին, պետական պաշտոնյան, նույնիսկ ենթագիտակցորեն, մտածելու է, թե քանի դեռ ինքը ժամանակավոր է՝ հարկ է «լուծել» անձնական հարցերը, ավելի ուղղակի ասած՝ գոփել: Այս իրողությունը շատ բնորոշ էր խորհրդային համակարգին: Այն համակարգում կային պետականորեն հաստատված թիվ 1 եւ թիվ 2 աստիճանացուցակներ, որոնցից առաջինում ընդգրկվածների պաշտոնանկության բողոքները ենթակա չէին դատական քննության: Դրանք «նոմենկլատուրայիններն» էին, որոնց աշխատանքից ազատում էին այսպես կոչված «կոլեգիալ մարմինները», մեծ մասամբ կուսակցական կոմիտեները: Օրինակ, կենտկոմի բյուրոն հաստատում, բյուրոն էլ աշխատանքից ազատում էր կառավարության անդամին կամ կառավարության ապարատի այս կամ այն պաշտոնյային, եւ որեւէ դատարան իրավասու չէր այս կերպ տուժած անձի բողոքարկումները ընդունելու վարույթ: Պետական պաշտոնյաների այսպիսի խայտառակ անպաշտպանվածությունը, կարծում եմ, նախորդ համակարգի ամենամեծ արատներից էր: Ցավոք, նոր համակարգը այս իմաստով ստեղծեց էլ ավելի վատթար վիճակ:

ՀՀՇ-ական իշխանությունների ասպարեզից հեռանալով, թվում է, վիճակը շտկելու հույսեր են առաջանում: Վարչապետ եւ նախագահի պաշտոնակատար Ռոբերտ Քոչարյանն իր առաջին իսկ մամլո ասուլիսում, ի շարս այլ օրենքների, կարեւորեց նաեւ «Պետական ծառայողի մասին» օրենքի ընդունումը, որը տարիներով «ննջում» է Ազգային ժողովում: Պրն Քոչարյանը նաեւ վճռականապես դեմ արտահայտվեց «վհուկների որս» կազմակերպելուն, որի առթիվ չեմ կարող չհայտնել գոհունակությունս: Այսօր մեզանում պետք է բացառվի որեւէ հալածանք (քաղաքական ու քրեական) որեւէ մեկի նկատմամբ այն պատճառով, որ այդ մեկը նվիրված է եղել ՀՀՇ-ական իշխանություններին, նրանց ժամանակ զբաղեցրել է կամ հիմա էլ զբաղեցնում է մեծ կամ փոքր պետական պաշտոն: Բոլորի վերաբերյալ պետք է խստագույնս պահպանվի անմեղության կանխավարկածը: Մենք պիտի ենթադրենք, որ նրանք ծառայել ու ծառայում են ոչ թե իշխանություններին, այլ պետությանը (չնայած այս բանն իրավացի է շա՞տ քչերի նկատմամբ): Այո, չպետք է կրկնել Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի ճակատագրական սխալը, որը դաշնակցականների նկատմամբ իր գենետիկ ատելությունը գործադրեց ողջ կուսակցության եւ հատկապես նրա մամուլի օրգանների նկատմամբ, իսկ ռամկավարների նկատմամբ «բաժանիր, որ տիրես» պառակտողական քաղաքականությունը:

Սակայն չի կարելի ընկնել նաեւ հակառակ ծայրահեղության մեջ, չի կարելի ստեղծել այնպիսի ամենաթողության մթնոլորտ, երբ «վհուկների որս» չկազմակերպելու կեցվածքը իրականում վերածվի ՀՀՇ-ական ռեժիմի ժամանակ ամեն կարգի պաշտոնյաների կատարած աղաղակող հանցագործությունների ու չարաշահումների «համաներման»: Անթույլատրելի եւ մեր պետականության համար կործանարար եմ համարում նաեւ այդպիսի «համաներումը»: Ամեն ինչ, այդ թվում երկրի տնտեսական ներուժի փոշիացումը, ազգային հարստությունների անզուսպ կողոպուտը, սերունդների 7 տասնամյակի վաստակի անամոթ յուրացումը կատարվել է ողջ ժողովրդի աչքի առաջ: Ոչ ոք դրա համար պատասխան չպիտի՞ տա: Երեկվա ծակ տաբատով ոչնչությունը, արժանանալով ՀՀՇ-ական իշխանությունների վստահությանն ու վայելելով նրանց հովանավորությունը, կայծակնային արագությամբ հարստացել-հղփացել է, սովահար միլիոնների աչքի առաջ դղյակներ կառուցել եւ այլն, եւ այլն: Ընդսմին, այդպիսի պաշտոնյայի վաստակը, բոլորի նման, չնչին է եղել: Մե՞ծ իմաստություն է պետք հասկանալու, որ այստեղ ինչ-որ բան «այն չէ», որ այդպիսինը ոչ թե պետությանն է ծառայել, այլ սեփական բարեկեցությանը: «Վհուկների որս» չկազմակերպելու անվան տակ չհետաքրքրվե՞լ այդպիսիների եկամուտների աղբյուրներով, չպարզե՞լ, օրինակա՞ն, թե՞ ակնհայտորեն անօրինական ճանապարհներով են նրանք դարձել գերհարուստներ:

Կարծում եմ, սա կնշանակեր օրինականացնել այդպիսիների թեկուզեւ դեռեւս չբացահայտված ապօրինությունները: Իսկ նման անպատժելիությունը հող կստեղծեր գալիք ապօրինությունների համար: Վաղվա պաշտոնյան, համոզվելով, որ երեկվա չարաշահողները ոչ մի բանի համար պատասխան չտվեցին, ինքն էլ կարող է չզիջանալ նոր չարաշահումներ անելու գայթակղությանը: Կրկնում եմ, խոսքն ամենեւին այն մասին չէ, որպեսզի որեւէ մեկը հալածվի ՀՀՇ-ական լինելու համար կամ նրա ազնվությունը կասկածի տակ դրվի հենց միայն այն պատճառով, որ ՀՀՇ-ի օրոք պաշտոնավարել է: Սակայն իրենց իշխանության ժամանակ կատարված ամեն ինչի համար ժողովրդի առաջ հաշվետվությամբ հանդես գալը պարտադիր է: Իսկ եթե կպարզվի, որ այդ «կատարածի տակ» քրեական հանցանքներ են թաքնված՝ օրենքի առաջ պատասխան տալն ու արժանի պատիժ կրելը՝ երիցս պարտադիր:

Վերջապես, շատ կարեւոր է հասկանալ, թե մարտի 16-ի նախագահական ընտրություններից հետո ձեւավորվելիք իշխանությունները ի՞նչ ժառանգություն են ստանում իրենց նախորդներից: Ավերակներ ժառանգած նոր նախագահը ինչպե՞ս է հոգալու ժողովրդի հատկապես սոցիալական կարիքները եւ ինչպե՞ս է արդարանալու, թե ինչու չի կարողանում վիճակը բարելավել:

Եթե մենք գնանք ոչ թե քաղաքական հետապնդումների, այլ բարոյական, նյութական, իսկ անհրաժեշտության դեպքում նաեւ քրեական պատասխանատվություն պահանջելու ճանապարհով, ապա մեծապես կնպաստենք գալիք պաշտոնյաների բարոյական առողջացմանը: Երբեւէ պատասխան տալու հեռանկարը նրանց մեծ չափով հեռու կպահի «գայթակղություններից», իսկ դա կհարկադրի, որ ավելի լավ աշխատեն եւ մեկընդմիշտ հաղթահարեն իշխանությունը կորցնելու սարսափը: Հիշենք պետականության համար այդ սարսափն ամենամեծ չարիքն է. այդ սարսափն է, որ ծնում է բռնակալներ, ժողովրդի կամքը բիրտ ուժով ճնշելու, ընտրությունների արդյունքները կեղծելու, քաղաքական հակառակորդներին բանտերը նետելու եւ բազմաթիվ այլ չարիքներ, որոնք առատորեն «ճաշակելու» դժբախտությունն ունեցանք անցած ութ տարիներին: Ելքը մեկն է՝ դառնանք նորմալ պետություն, որպեսզի այլեւս երբեք չկրկնվի այդ մղձավանքը:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

«Թեր ու դեմ»-երի հաշվեկշիռն ի վնաս Քոչարյանի՞

Գործընկերուհուս՝ Նարինե Մկրտչյանի «Առանց նախագահի» հրապարակման առնչությամբ ուզում եմ մի յուրատեսակ ներ«Ազգ»ային բանավեճ բացել՝ շրջանցելով Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականի «ժամանակավրեպության» եւ տերպետրոսյանական «ժամանակաշրջանի» արժեւորման տարողունակ թեման եւ համաձայնելով, որ նախագահի գլխավոր հավակնորդները երկուսն են՝ Քոչարյան եւ Մանուկյան (թեեւ կոմունիստական գործոնն էլ չարժե անտեսել): Սակայն հիշյալ թեկնածությունների «թեր ու դեմ»-երի որոշ նկատառումներ, կարծում եմ, վիճահարույց են: Դժվար է, օրինակ, համաձայնել, թե հասարակական կարծիքն իբրեւ իշխանության կռիվ է ընկալել վերջին զարգացումները: Հրապարակ նետված այդ նախնական վարկածն, ըստ իս, բավական արագ հերքվեց: Ռոբերտ Քոչարյանն իշխանության պակասից դժգոհելու առիթ հազիվ թե ունենար, իսկ տարածայնությունները, այնուամենայնիվ, միս ու արյուն առան հատկապես ղարաբաղյան խնդրի կարգավորման հողի վրա, երբ վարչապետն ստիպված եղավ անվտանգության խորհրդի հայտնի նիստից հետո հրապարակորեն փաստել առկա հակասությունները:

Երկրորդ, տարակուսանք է հարուցում Քոչարյանի ընտրահենարանի բացակայության վերաբերյալ պնդումը: Եթե նախորդ ընտրություններում Վազգեն Մանուկյանի ընտրահենարանը գլխավորապես Տեր-Պետրոսյանի հակակիրների բանակն էր, ապա Քոչարյանի ընտրահենարանն, ըստ իս, առավել հուսալի է. Արցախի հարցում դրական տեղաշարժեր ակնկալող ընտրախավ, վարչապետի նկատմամբ համակրանք տածող մտավորականության լայն շրջանակ, կուսակցություններից եւ կուսակցականությունից հոգնած մարդկանց բազմություն, որի համար «ուժեղ ձեռքը» եւ ներքաղաքական դիվանագիտությունը համադրող Քոչարյանի թեկնածությունը հայտնագործություն է: Ասվածին (ու չասվածին) կարելի է ավելացնել երկրապահների աջակցությունը վարչապետին եւ Դաշնակցության հասկանալի ջերմությունը նրա նկատմամբ: Իմ կարծիքով, դրան կգումարվեն դաշնակցամետ անկուսակցական շրջանակների ձայները, որ շատ ավելի կարեւոր են, քան բուն դաշնակցականների քվեները, քանզի Դաշնակցությունն, ինչպես, ավելի շուտ կողմնորոշում է, քան կուսակցություն:

Քոչարյանին խանգարող գործոններից կասկածելի է նաեւ բանկացումների գործոնը: Վերջիններս իրավացիորեն դիտվում են իբրեւ բագրատյանական ցնցումնաբուժության եւ տերպետրոսյանական «լիբերալիզմի» հետեւանք եւ շարունակություն: Այս ոլորտում դրական տեղաշարժերի բացակայության դեպքում պատասխանատվության նժարն, անշուշտ, կթեքվի դեպի վարչապետը, սակայն, կարծում եմ, ո՛չ առաջիկա 35 օրվա ընթացքում: Չմոռանանք նաեւ, որ «վայրենի կապիտալիզմի» ներդրումը, շատերի կարծիքով, կապվում է հատկապես Վազգեն Մանուկյանի վարչապետության հետ:

Հոդվածում թվարկված բացասական գործոններից ամենահամոզիչը Քոչարյանի «ոչ տեղական ծագումն» է, որ ազդեցության ոլորտների «տորթից» զրկված որոշակի շրջանակներ համառորեն ուռճացնում են՝ խաղալով հայերիս հատուկ «ներազգային» հակասությունների լարերի վրա: Մյուս կողմից, հօգուտ Վազգեն Մանուկյանի բերվող հիմնական փաստարկները (սեփականության մեծ վերաբաշխման բացառում, այդ առումով ժառանգականության պահպանում) նույն չափով կիրառելի են Ռոբերտ Քոչարյանի նկատմամբ: Մինչդեռ, ի վնաս նախկին վարչապետի վկայակոչվող ներկայացվող գործոնները (հիշյալ ծագում, վարչապետության ժամանակ թույլ տված սխալներ) առավել էական են դիտվում «պլյուս-մինուսների» հաշվեկշռում:

Ինչ վերաբերում է Վազգեն Մանուկյանի արդեն իսկ ընտրված նախագահ լինելու պարագային, ապա հաղթանակած, բայց, անկախ «մեղմացուցիչ հանգամանքներից», իր եւ ընտրողների հաղթանակին տեր չկանգնած ԱԺՄ նախագահը, ցավոք, կորցրել է վերջիններիս քվեների զգալի մասը: Ուստի հնարավորությունների հարաբերակցությունը «միանշանակ» հօգուտ Մանուկյանի կանխորոշելը չափազանցություն է, եթե ոչ ցանկալին իրականություն ընդունելու մղում: Փոխարենն անկասկած է, որ գլխավոր ակնկալիքն այսօր, ինչպես, արդար ընտրությունների կայացումն է:

ՄԵԼԻՔ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Երեւանի կենտրոնում տեղեկատվական սով

Ազգային գրադարանն առանց թարմ մամուլի

Արդեն գրեթե մի ամիս է, ինչ Հայաստանի Ազգային գրադարանը եւ Ազգային գրապալատը չեն ստանում «Տիգրան Մեծ» (նախկին «Պարբերական») հրատարակչության տպարանում տպագրվող պարբերականները: Իսկ եթե ընդունենք, որ երեւանյան պարբերականների շուրջ 85 տոկոսը այդ հրատարակչությունում են տպագրվում, ապա կարելի է ասել, որ Ազգային գրադարանը վերջին օրերին հայկական մամուլ համարյա չի ստանում:

Ինչո՞ւ եւ ինչպե՞ս է այս վիճակն ստեղծվել: Խորանալով խնդրի էության մեջ, հանգում ենք այն պարզ եզրակացությանը, որ մի կողմից օրենքներն անկատար են, եւ, երկրորդ, այդ անկատար օրենքներն էլ անկատար կերպով են կիրառվում կամ վերահսկվում:

Խորհրդային ժամանակաշրջանում գործում էր հրատարակությունների, դրանց շարքում նաեւ պարբերականների, պարտադիր օրինակների կարգը: Յուրաքանչյուր տպագիր նյութից, նախքան դրա բացթողումը տպարանից, պարտադիր կարգով սահմանված քանակ ուղարկվում էր համապատասխան հիմնարկներին եւ պետական մարմիններին: Այս կարգը փուլ եկավ խորհրդային վարչակարգի փլուզման հետ: Ու թեեւ «Մամուլի եւ զանգվածային լրատվության մյուս միջոցների մասին» ՀՀ օրենքը վերահաստատեց պարտադիր օրինակների դրույթը, սակայն դրա կիրառումը թողնվեց... բախտի քմահաճույքին կամ հրատարակությունների ղեկավարների (մարդկային, ազգային եւ այլն), խղճին ու գիտակցությանը: Արդյունքն այն եղավ, որ այսօր Հայաստանի մեծագույն գրապահոցները համարվող Ազգային գրադարանն ու Ազգային գրապալատը չունեն 1991-1997 թվականներին լույս տեսած բազմաթիվ հրատարակություններ: Մեծ տոկոս են կազմում մամուլի պակասող համարները, իսկ մի շարք, հիմնականում կարճ կյանք ունեցած պարբերականներ ընդհանրապես չեն հայտնվել դրանցում: Էլ չենք խոսում 1987-1991 թվականների ինքնահրատ կամ ոչ պաշտոնական պարբերականների այդ հաստատություններում գոյության, ավելի շուտ՝ չգոյության մասին:

Այս ծանր դրությունն ավելի ծանրացնելու է գալիս վերջին շաբաթներում ստեղծված իրավիճակը: «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տնօրեն Վրեժ Մարկոսյանը պատճառաբանելով, թե «Պարբերական» պետական հրատարակությունը վերափոխվել է «Տիգրան Մեծ» բաժնետիրական ընկերության, թե ինքն այդ ապապետականացված հիմնարկի գործադիր տնօրենն է եւ որպես այդպիսին պարտավոր է պաշտպանել միայն այդ ԲԸ-ի շահերը, հունվարի 17-ից հրաժարվում է հրատարակչությունում տպագրվող բերբերից ու ամսագրերից պարտադիր օրինակի մասհանումներ կատարել: Այս մասին մեզ հայտնեցին Ազգային գրադարանում:

Փակուղի-ճգնաժամից դուրս գալուն միտված Ազգային գրադարանի տնօրինության ջանքերն առայժմ հետեւանքին են հանգել, մամուլի աշխարհի մեկ այլ հսկա՝ «Հայմամուլ» գործակալությունը, բարի կամք դրսեւորելով, համաձայնել է Ազգային գրադարանին 5-ական օրինակ տրամադրել այն պարբերականներից, որոնք ինքն է տարածում: Սակայն գործակալությունը պայման է դրել, որ այդ պարբերականների խմբագրությունները գրավոր համաձայնություն տան մասհանումների համար: Պայմանը կատարելու համար ծնռան այս ծյան-ցեխի մեջ գրադարանի աշխատակիցները խմբագրությունների դռներն են ծեծում՝ ստորագրություններ հավաքելու համար...

Մինչ այդ, գրադարանը չի համալրվում մամուլով: Ընթերցողները, որոնք մեծամասնությամբ սոցիալապես անապահով խավերի մարդիկ եւ թոշակառուներ են, գալիս են գրադարան, թերթեր պահանջում ու... Աշխատակիցները ստիպված են լինում յուրաքանչյուր այցելուի բացատրել այս ամբողջ պատմությունը, որը ո՛չ փոքր է կտրացնում, ո՛չ էլ մարում մարդկանց տեղեկատվական ծարավը: Ցավալի է տեսնել տարեց մարդկանց, որոնք մի անգամ էլ հիասթափված, լուսանք են թափում վերեւից մինչեւ ներքեւ՝ ի տես այս խայտառակ վիճակին: Ոմանք տարօրինակ հետեւություն են անում. այսպես, ըստ պատերազմի վետերան մի «հավատացյալ» կոմունիստի, այս տեղեկատվական սովը «իշխանությունների սարքած հերթական կեղտոտ խաղն է», մեկ ուրիշի համաձայն, սա «թերթերի մաֆիայի գործն է, ստիպելու օրվա հացը հազիվ ճարող մարդկանց կրպակներից թերթ գնել»...

Այս ամբողջ ողբերգության մեջ կա մխիթարական մի կողմ, որ տակավին կան ոչ քիչ թվով (թեկուզ տարիքով մեծ) մարդիկ, որոնք շարունակում են տառապել մամուլի ընթերցանության «հիվանդությամբ»:

Հավաստի աղբյուրներից մեր ստացած տվյալների համաձայն, «Հայմամուլի» շնորհիվ Ազգային գրադարանի մամուլով համալրումը հազիվ թե այս օրերին սկսի կանոնավորվել: Հետեւաբար, մինչեւ այդ բաղձալի օրը, խնդրում ենք պարբերական մամուլի, մասնավորաբար օրաթերթերի ու շաբաթաթերթերի պատասխանատուներին, մի անգամ եւս «ըմբռնումով մոտենալ ստեղծված իրավիճակին», «ցուցաբերել քաղաքացիական պարտքի խոր գիտակցություն» եւ իրենց հրատարակությունների յուրաքանչյուր համարից 5-ական օրինակ անհապաղ հասցնել Ազգային գրադարան, 2-ական օրինակ էլ՝ Ազգային գրապալատ, ինչպես եւ նույնքան օրինակով համալրել հունվարի 17-ից բաց թողնված համարները:

Հուսով ենք, որ բարձրացված հարցը պատշաճ արձագանք կգտնի կառավարությունում եւ առհասարակ բոլոր շրջանակներում: Ի վերջո, այս երկու մեծ հաստատություններն են երեկվա, այսօրվա եւ վաղվա հայկական հրատարակությունների միակ կենտրոնատեղի-հավաքավայրերը, եւ անհրաժեշտ է, որ այս իրողությունից բխող գիտակցությամբ վերաբերվենք դրանց համալրման համազգային նշանակությանը:

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱԶԸՃՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության (ՍԾՏՀ) երկրների հանդիպումներում 97-ի նոյեմբերից, էստաֆետը Ուկրաինայից վերցնելով, 6 ամսով նախագահողի դերը ստանձնել է Հայաստանը: Դրանով է պայմանավորված վերջին շրջանում մեր երկրի ակտիվությունը, եւ, ինչպես կարծում են տեղացի մասնագետները, սա սեփական նախաձեռնություններով հանդես գալու բավականաչափ հարմար առիթ է:

Պարզագույնը առավել բարենպաստության ռեժիմն է, որն ընդունելի կարող է լինել բոլորի համար, եւ հանգեցնել ներդաշնակության: Այս հրապուրիչ ձեւակերպումն, իհարկե, վերաբերում է ընդամենը խտրականություններից զերծ մնալուն, այսինքն՝ յուրաքանչյուր գործակցի տրամադրել ցանկացած երրորդ երկրից ոչ վատ պայմաններ: Պրն Արամյանի կարծիքով, հարկ չկա մեկնաբանելու, թե ինչ կտա սա Հայաստանին: Նա ընդգծեց միայն, որ առաջարկված հայտարարության մեջ ասվում էր, որ «շրջափակման քաղաքականությունն անընդունելի է նաեւ սեւծովյան համագործակցության գաղափարախոսության տեսանկյունից: Այսօր ստեղծվել է իրարամերժ վիճակ. տնտեսական միության անդամակից 3 երկրներից 2-ը Ադրբեջանը եւ Թուրքիան, ազդարարելով տարածաշրջանում փոխշահավետ համագործակցության եւ տնտեսական համընդհանուր զարգացման հասնելու իրենց ցանկու-

ՍԾՏՀ

Սեւծովյան տնտեսականը արհեստական միավորում չէ՞

Սրա հետ է թերեւս կապված նաեւ վերջին շրջանում Հայաստանում անցկացվող հանդիպումների թվի ավելացումը: Երեկ ավարտվեց փոխնախարարների մակարդակով էներգետիկայի աշխատանքային խմբի խորհրդակցությունը, ուր ՀՀ էներգետիկայի նախարար Գագիկ Մարտիրոսյանը հայտարարեց. «Հայաստանը բաց է սահմանակից բոլոր երկրների հետ միջպետական էլեկտրաէներգետիկական կապերի վերականգնման համար»:

Մինչ այդ, փետրվարի 3-4-ը կայացել էր առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման հարցերով աշխատանքային խմբի հանդիպումը, որի նպատակն էր քննարկել եւ հնարավորության դեպքում մշակել փաստաթուղթ, համաձայն որի կսահմանվեին ՍԾՏՀ շրջանակում ազատ առեւտրի գոտու ստեղծման գործողությունների ծրագրի հիմունքները: ՀՀ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարության արտաքին տնտեսական քաղաքականության վարչության պետի տեղակալ Հրայր Արամյանի գնահատմամբ սպասելիքներն ավելի քան արդարացան: Համագործակցությունը, որ ընդգրկում է քաղաքական եւ տնտեսական միանգամայն տարբեր հարթությունների վրա գտնվող 11 երկրներ, սկսած Եվրամիության անդամներից մինչեւ Ադրբեջանի կամ Ալբանիայի պես երկրները, որ առաջին քայլերն են կատարում Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպության (ԱՀԿ) մեջ ընդգրկվելու ճանապարհին, սերտաճման դժվարին ուղի ունի անցնելու: Դեռ 1997-ի փետրվարի 7-ին ազատ առեւտրի գոտի ստեղծելու մտադրության մասին Ստամբուլում ստորագրած հռչակագրում երկրները հայտնում էին սեւծովյան համագործակցության՝ որպես եվրոպական կառույցի մաս կազմելու իրենց ցանկությունը: Մասնավորապես նշելով, որ խնդրի իրականացման համար պետք է օգտագործել ՍԾՏՀ եւ Եվրամիության անդամ երկրների միջեւ գոյություն ունեցող կապերը, ուշադրության առնել Եվրախորհրդի, ԱՀԿ-ի եւ միջազգային այլ կազմակերպությունների համաձայնությանն ու գործակցությանը վերաբերող փաստաթղթերը:

Սակայն, ի տարբերություն Եվրամիության, որտեղ օրենսդրությունը ոչ թե պարզապես ներդաշնակեցված է, այլ միասնականացված, եւ երկրների այդ միությունը մնացյալ աշխարհի առջեւ հաճախ հանդես է գալիս որպես մեկ միավոր, ՍԾՏՀ ազատ առեւտրի գոտին միավորելու է երկրների, որոնք ունեն արտաքին տնտեսական գործունեությունը կարգավորող միանգամայն տարբեր օրենսդրական դաշտ: Ազատ առեւտրի գոտին բավական ազատական համակարգ է, ուստի անդամ պետությունների օրենսդրությունների միջեւ հակասությունների առկայության դեպքում չի կարող ձեւավորվել: Հայաստանն առաջարկեց կանխապես կնքել համապատասխան արտաքին առեւտրական ռեժիմ սահմանելու երկկողմ համաձայնագրեր

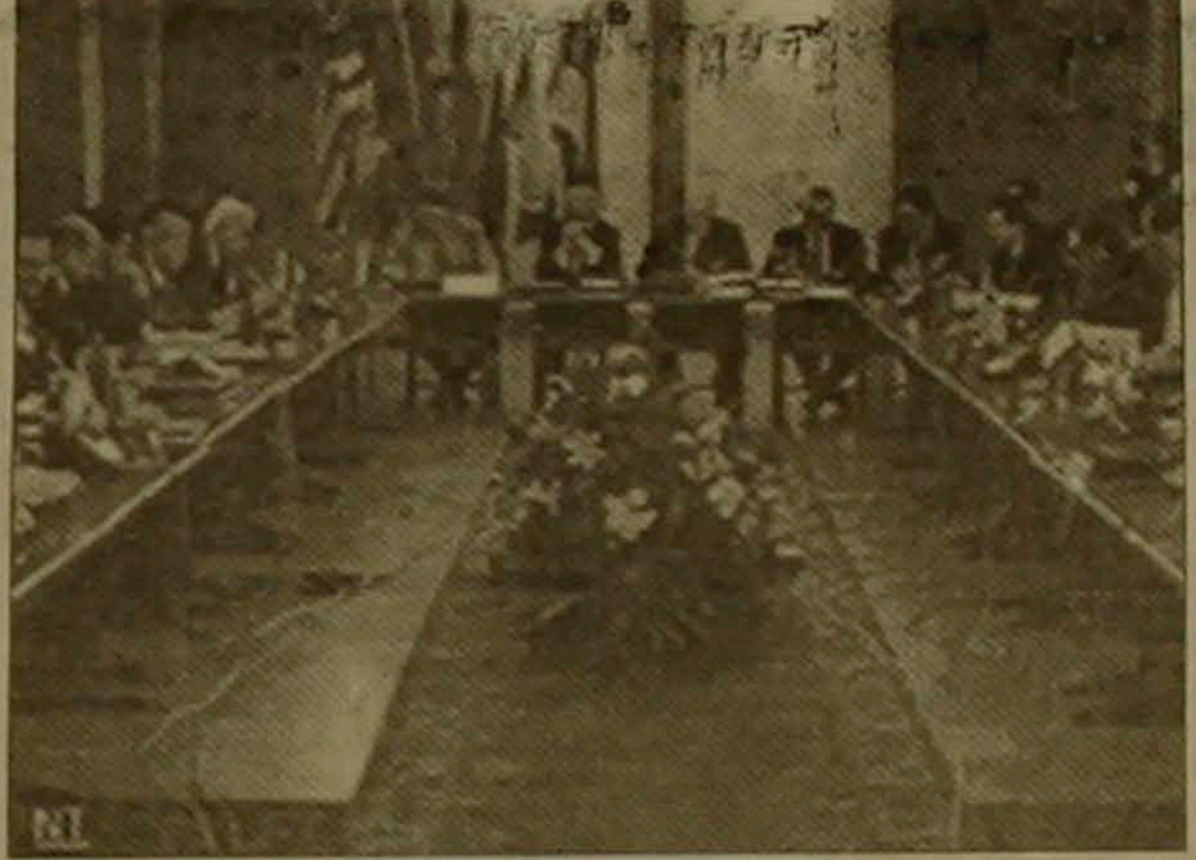

զատ առեւտրի հիմնական չափանիշը կողմերի միջեւ առանց առեւտրային արգելքների, սահմանափակումների, կամ առանց մաքսատուրքերի գանձման առեւտուրն է: Բնական է, որ վարելով բաց դռների քաղաքականություն, Հայաստանն իր հերթին շահագրգիռ է ազատ առեւտրի գոտու ստեղծման հարցում եւ կարող է լինել նախաձեռնողների խմբի մեջ:

Տնտեսական հանձնախմբի հանդիպման կազմակերպիչները կարծում են, որ եթե ոչ վաղը, ապա ապագայում ավելի մեծ արդյունք կարելի է սպասել: Ասել, որ վաղն եւեթ կմեծանա առեւտրաշրջանառության ծավալը, հնարավոր չէ: Միաժամանակ պետք է նկատել, որ ՀՀ արտաքին առեւտրի շրջանառության ծավալում ՍԾՏՀ երկրների բաժինը կազմում է 46 տոկոս: Ըստ էության, մեր առեւտրային գործընկերների զգալի մասն ընդգրկված է համագործակցության մեջ:

Տնտեսական շրջանակների կարծիքով, մեր նպատակն է սերտաճել համաշխարհային տնտեսությանը, ընդունել հաստատված քաղաքակիրթ խաղի կանոնները, հատկապես որ Հայաստանը ռեսուրսներ չունեցող երկիր է, եւ բաց դռների քաղաքականությունից զատ այլընտրանք չունի:

Կդառնա՞ ՍԾՏՀ-ն Հայաստանի բազմակողմ համագործակցության շրջանակների եւ շահերի կիզակետում գտնվող պետությունների միավորում: Նման համագործակցության խմբերից է ԱՊՀ-ն, որն, անշուշտ, մի քանի քայլ առաջ է: Ընդհանրապես այս դեպքում չգրված օրենքով խնդիրները պետք է լուծվեն փոխհամաձայնությամբ: Որեւէ պետության դեմ լինելու դեպքում մյուսներն իրավասու չեն ճնշում գործադրելու: Սակայն կարո՞ղ է իրավահավասարի դերում լինել մի պետություն, որը ռեսուրսներ չունի: Նույնիսկ այս օրերին թուրքական գործարար շրջանակների ներկայացուցիչների հետ հանդիպումների ընթացքում գլխավորապես արծարծվում էր Հայաստանում եւ Հայաստանի միջոցով շուկաներ գրավելու հարցը: Անցյալ տարի ՍԾՏՀ երկրների հանդիպումներից մեկի ժամանակ տա-

թյունների մասին, միաժամանակ խոչընդոտում են 3-րդ պետության բնականոն զարգացումը, առավել խորացնելով անցումային շրջանում նրա տնտեսության առջեւ ծառացած խնդիրները:

Մյուս կողմից, Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպության անդամակցության հետ մեծ հույսեր կապող հայ գործիչները չեն բացառում, որ Թուրքիան կարող է մանեւրել, որի արդյունքում անիմանալի ժամանակով կհետաձգվեն ակնկալվող խնդիրների լուծումները: Նույնիսկ այս ՍԾՏՀ պարագայում, երբ Թուրքիան առաջին նախաձեռնողներից է, իսկ միության նստավայրն էլ գտնվում է Ստամբուլում, կրկին երաշխիքներ չկան, որ Թուրքիան չի փորձի քաղաքական դիվիդենտներ խաղարկել: Արդեն իսկ Հայաստանի կողմից Թուրքիային ներկայացված մի շարք համաձայնագրերի փաթեթներ տարբեր պատճառներով չեն դարձել իրականություն, եւ մինչեւ այսօր Հայաստանի ու Թուրքիայի միջեւ ստեղծված չէ երկկողմ համապատասխան առեւտրի ռեժիմ: Սակայն վերջին հանդիպման ընթացքում թուրքական կողմը միանգամայն պատրաստակամ եղավ, առավել բարենպաստության ռեժիմից բացի, տեղ թողնել ազատ առեւտրի համաձայնագրի մասին դրույթի համար, եւ հայտարարեց, որ մտադիր է եւ արդեն սկսել է նման համաձայնագրերի արագընթաց կնքումը:

Անշուշտ, մերձավոր այս հարեւանից զատ սեւծովյան համագործակցության մեջ ընդգրկված են ուրիշ շատերը, եւ աշխատանքների մասնակիցները հավաստիացված են, որ համագործակցությունը հաջողություն կունենա:

Առաջիկայում Երեւանում կանցկացվեն եւս մի շարք հանդիպումներ: Մարտի 30-31-ը տեղի կունենա ավագ փորձագետների հավաք, ապրիլի 8-ին կհանդիպեն էներգետիկայի նախարարները, իսկ ապրիլի 29-30-ին ՍԾՏՀ երկրների արտգործնախարարների հանդիպումը կվավերացնի մինչ այդ մշակված փաստաթղթերը: Մայիս ամսից Հայաստանը նախագահությունը կհանձնի Ադրբեջանին:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ԻՐԱՔՅԱՆ ՃԳՆԱԺԱՄ

Պարսից ծոցի արաբական երկրների նախազգուշացումը Բաղդադին

ԷԼ ՔՈՒՎԵՅԹ, 12 ՓԵՏՐՎԱՐ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Արաբական միապետությունների արտաքին գործոց նախարարները նախազգուշացրել են, որ «միջազգային հանրակցությանը մարտահրավեր նետող» Բաղդադի ղեկավարության քաղաքականությունը կարող է «աղետալի հետեւանքներ» ունենալ Իրաքի համար:

«Իրաքի վարչակարգն է լիակատար պատասխանատվություն կրում ներկայիս ճգնաժամի ծագման եւ նրա անխուսափելի վտանգավոր հետեւանքների համար», ասվում է Պարսից ծոցի արաբական պետությունների համագործակցության խորհրդի անդամ երկրների արտգործնախարարների արտակարգ խորհրդակցության եզրափակիչ բանաձեւում:

Ինչպես հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, Քուվեյթի, Սաուդյան Արաբիայի, Արաբական Միացյալ Էմիրությունների, Օմանի, Քաթարի եւ Բահրեյնի արտաքին քաղաքական գերատեսչությունների ղեկավարները նշել են, որ իրաքյան ժողովրդի տառապանքներից խուսափելու միակ ուղին միջազգային հանրակցության որոշումների կատարումն է Բաղդադի կողմից եւ առանց որեւէ պայմանի ՄԱԿ-ի փորձագետներին հնարավորություն ընձեռելը, որպեսզի կատարեն իրենց պարտականությունները»:

Դիտորդները հանդիպման բանաձեւը դիտում են որպես վերջին նախազգուշացումներից մեկը Բաղդադին: Նրանց կարծիքով, մեկ շաբաթից ավելի չի մնում Իրաքին, որպեսզի ապահովի փորձագետների անվերապահ մուտքը բոլոր օբյեկտներ եւ այդպիսով վերացնի իր դեմ ուժ կիրառելու սպառնալիքը:

Իսպանիան «անհրաժեշտության դեպքում» կաջակցի ԱՄՆ-ին

ՄԱԴՐԻԴ, 12 ՓԵՏՐՎԱՐ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Իսպանիան հանդես է գալիս հօգուտ այն բանի, որ մինչեւ վերջ օգտագործվեն քաղաքական ու դիվանագիտական բոլոր հնարավորությունները, որպեսզի Իրաքին ստիպեն կատարել ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի համապատասխան բանաձեւերը: Հակառակ դեպքում նա կաջակցի իր դաշնակիցներին ու համագործակիցներին: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի, այդ մասին հայտարարել է Իսպանիայի կառավարության նախագահ Խոսե Մարիա Ասնարը՝ ելույթ ունենալով խորհրդարանականների առջեւ:

Լրագրողների հետ հարցազրույցի ընթացքում մեկնաբանելով դռնփակ անցած զրույցի բովանդակությունը, խորհրդարանական խմբակցության ղեկավար Լուիս դե Գրանդեսը նշել է. «Նախարարների կաբինետի ղեկավարը հույս հայտնեց, որ վերջին հաշվով, այնուամենայնիվ, կգտնվի իրաքյան հակամարտության խաղաղ լուծում, եւ հենց այդ ուղղությամբ է գործում Իսպանիայի կառավարությունը՝ շփումների մեջ գտնվելով շահագրգիռ կողմերի հետ: Միեւնույն ժամանակ Խոսե Մարիա Ասնարը նշել է, որ այն դեպքում, եթե անհրաժեշտություն ծագի դիմելու ուժային եղանակներին, ապա Իսպանիան հանդես կգա ԱՄՆ-ի կողմում՝ նրան համարելով իր բնական դաշնակիցը»:

Կաստրոյի ապօրինի դուստրը քաղաքական փախստական

Պտուղը ծառից հեռու չի ընկնում, ասում է հնագույն առածը: Սակայն ամեն կանոն իր բացառությունն ունի: Այս մի պտուղը վաղուց գլորվել է Ազատության կղզուց եւ շարունակում է գլորվել ավելի ու ավելի հեռու: Կուբայական հեղափոխության առաջնորդի ապօրինի դուստրը՝ 1993 թ.-ին Կուբայից գաղտնաբար ԱՄՆ փախած Ալինան վերջերս քաղաքական ապաստան է խնդրել՝ իր կյանքում արդեն երկրորդ անգամ: Այս անգամ ոչ թե Ամերիկայում, այլ՝ Իսպանիայում: Իսկ ո՞րն է պատճառը՝ թիվ մեկ դեմոկրատիայի հնարավորություննե՞րը [illegible] համար, թե՞ որեւէ այլ բան էր խանգարում, հարցնում է «Իտոգի» հանդեսը, որին օգնության են գալիս որոշ դիտորդներ՝ ուշադրություն հրավիրելով, որ Ալինայի բողոքի երթը համընկավ Հռոմի Հովհաննես Պողոս Բ պապի Կուբա այցելության հետ: Հայտնի լինելով որպես Կաստրոյի վարչակարգի անհաշտ քննադատ, «փախած» Ալինան առիթը բաց չի թողնում հոր տրամադրությունը գցելու: Երեւի շատ է նեղացած նրանից՝ իր ապօրինի լինելու համար:

ԱՐ. Մ.

Ռոյթերը ժխտում է լրտեսելու մեղադրանքները

AFX գործակալությունը հաղորդում է, որ Միացյալ Նահանգներում ահագնանում է աղմուկը Ռոյթեր գործակալության ամերիկյան մասնաճյուղի կողմից «Բլումբերգ» ընկերության համակարգչային ցանցում գաղտնի վերլուծական տեղեկությունների կողոպտման շուրջ: ԱՄՆ ֆեդերալ դատախազությունը գրեթե մեկ տարի ծպտված հետաքննում էր Սթեմֆորդում (Քոնեքթիքութի նահանգ) տեղակայված «Ռոյթեր էնըլիթիքս» ընկերությունը, որ «Ռոյթեր հոլդինգզ PLS»-ի ամերիկյան ֆիրմայի մասնաճյուղն է: Հունվարի 29-ին Նյու Յորքի դատախազությունը պաշտոնական մեղադրանք հարուցեց «Ռոյթեր էնըլիթիքսի» դեմ մի շարք տեխնիկական ծրագրերի առեւանգման առթիվ, որոնք օգտագործվում են ներդրումային նախագծերի վերլուծության համար եւ համարվում են «Բլումբերգի» սեփականությունը:

Հետաքննչական մարմինների կարծիքով «Ռոյթեր էնըլիթիքսը» համաձայնության է եկել ինչ-որ խորհրդատվական ֆիրմայի հետ, որը «Բլումբերգի» տեղեկատվական ծառայության բաժանորդներից է: «Առաջին» հանձնարարությամբ խորհրդատվական ֆիրմայի անձնակազմն իբր թե պարբերականորեն խախտել է «Բլումբերգի» հետ ունեցած պայմանագիրը, գաղտնի տեղեկություններ հաղորդելով ինչպես Սթեմֆորդ, այնպես էլ մասնակի դեպքերում «Ռոյթեր հոլդինգզի» լոնդոնյան շտաբ-բնակարան: Այս դեպքում օգտագործվել է «Բլումբերգի» համակարգչային ցանցի եւ վերլուծական ծրագրային ապահովման էլեկտրոնային ճեղքը: Փետրվարի 4-ին «Ռոյթեր հոլդինգզը» մամուլի համար տարածել է հայտարարություն, որտեղ ժխտում է «Բլումբերգ» գործակալության գլխավոր համակարգչի գաղտնագիրը ճեղքելու փորձերին իր առնչությունը: Կոնցեռնը նմանապես հայտարարում է, որ չի պատրաստվում շուկայից հետ բերել որեւէ տեղեկատվական արտադրանք: Միաժամանակ «Ռոյթեր հոլդինգզը» խոստանում է ձեռնարկել «սրբագրող գործողություններ» այն դեպքում, երբ ապացուցվի, որ «Բլումբերգի» տեղեկությունները ներառվել են «Ռոյթեր» գործակալության» թողարկումների շարքում եւ օգտագործվել «հակադարձ վերլուծական մոդելների կառուցման համար»: Այս հայտարարությունից հետո «Ռոյթեր հոլդինգզի» բորսայական գնանիշերը, որ մեկ շաբաթվա ընթացքում ընկել էին վերջին երեք տարիներին արձանագրված ամենացածրին նիշից ցած (շուկայական կապիտալիզացիայի միանվագ կորուստը կազմեց 1,6 մլրդ ֆունտ ստեռլինգ), կրկին սկսեցին բարձրանալ:

Պատրաստեց Ա. Գ.

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

Կոմիտասը թուրք իրականության մեջ

Իր փառքի շրջանում, վառ երազներով Կոմիտասը Պոլիս ժամանեց զարմացնելու թուրքերին: Մեծ երաժիշտը մեկ անգամ եւս զգացրեց նրանց, թե հայ ժողովուրդը մշակութային ինչպիսի բարձր մակարդակի վրա է գտնվում: Հսկայական կայսրություն ստեղծելով հանդերձ, նրանք չունեին իրենց ինքնուրույն մշակույթը, մինչդեռ հայը, որին դարեր շարունակ հալածել ու ճնշել էին, ներկայանում էր իր հոգեկան մնայուն գանձերով:

Կոմիտասի գործունեությունը չսահմանափակվեց հայկական շրջանակներում: Մեծ արվեստագետի մեկ տարվա գործունեությունը բավական էր, որպեսզի նրանով հետաքրքրվեին թուրքերը: 1912-ի մարտին, կառավարության նախաձեռնությամբ Կոմիտասը տվեց իր առաջին պաշտոնական համերգը, որի հասույթը հատկացվեց Տրիպոլիի հիվանդ զինվորներին:

«Տրիպոլսո հիվանդ զինվորներուն ի նպաստ, գրում է հայկական թերթերից մեկը, 1912-ի մարտի 21-ին կարգադիր հանձնախումբը բացառիկ փայլ մը տալու համար խնդրած է արվեստագետ վարդապետին, իր երգչախմբով մասնակցիլ սույն բարենպատակ հանդեսին: Ան ընդունած է հրավերը եւ արդեն իր խումբին սկսած է մի քանի մը թուրքերեն երգեր սորվեցնել վեց ձայնով»:

Կոմիտասի համերգը, որն արժանանում է խանդավառ ընդունելության, մի առիթ էր, որպեսզի նրա հանդեպ ստեղծված համակրանքը կրկնապատկվի:

Պոլսի «Օսմանիշե Լոյդ» եւ «Ստամբուլ» թերթերը հանդես եկան Կոմիտասին նվիրված դրվատական հոդվածներով: Նրա համբավը արդեն տարածված էր թուրք մտավորականության մեջ եւ արքունական բարձր դասերում:

Թուրք երիտասարդությունն իր հերթին հետաքրքրվեց Կոմիտասով եւ ի պատիվ նրա «Թյուրք Օջաղի» կոչվող մշակութային կենտրոնում թեյասեղան տվեց, ուր ներկա էին բարձրաստիճան այրեր, արվեստագետներ եւ մտավորականներ: Մեծ երաժիշտը սահուն թուրքերենով իր շնորհակալությունը հայտնելուց հետո մի քանի երգ կատարեց:

«Կոմիտասի երգած առաջին երգը «Կռունկը», երբ լմնցավ, գրում է ներկաներից մեկը, խելահեղ ծափահարությունները իրար հաջորդեցին, աղինքնող մագնիսական հոսանք մը լեցուց սրահը, որ հոգիե հոգի կը թափառեր...: Մանավանդ «Հով արեք» եւ «Կալի երգը» այնքա՜ն հիանալի էին, որ «Մաշալլահ, աստված չար աչքե պահե» թուրքերեն բացականչությունները օդը կը թնդացնեին: Հավաքույթին նախագահ Համդուլլահ Սուփհի բեյ, որ ակնցի էր, չկրցավ զսպել արցունքները»:

Կոմիտասը կատարյալ հայտնություն էր թուրք մտավորականության համար: Թուրքերը, որոնք մինչ այդ գինետներում եւ սրճարաններում սովոր էին [illegible] երաժշտություն լսել, [illegible] հայ արվեստագետի հոգին [illegible] Այդ երգը մեծ [illegible] Արեւելքը իր խաղաղությամբ ու ջերմությամբ:

Սակայն մեծամասնությամբ չէին այն թուրք մտավորականները, որոնք հասուկ ռամակրանք ցուցաբերեցին Կոմիտասի նկատմամբ: Նրանցից մեկը բանաստեղծ Մեհմեդ Էմինն էր, որը մտերմական կապեր հաստատեց մեր մեծ հայրենակցի հետ: Կոմիտասը նույնիսկ նրա խոսքերով մի երգ գրեց: Ի դեպ, Մեհմեդ Էմինը Վարուժանի եւ Զարդարյանի մտերիմն էր եւ Պոլսի խորհրդարանի անդամ: Աննկարագրելի է եղել այն հուզումը, որով նա համակվել է՝ ներկա լինելով Կոմիտասի համերգներից մեկին: Ամեն մի երգից հետո խելահեղորեն ծափահարել է, իսկ համերգից հետո երանի է տվել հայ ժողովրդին, որ այդպիսի արվեստագետ եւ այդպիսի հարուստ երաժշտություն ունի: Այդ բանաստեղծը միշտ ջերմ է պահել հայերի հետ ունեցած իր բարեկամությունը:

1914 թվականին Պոլսում հիմնադրվելու էր երաժշտանոց, որին իրենց կարեւոր մասնակցությունն էին ունենալու նաեւ հայ երաժիշտները: Թուրքերը նույնիսկ արեւելյան երաժշտության դասերը վստահել էին մի հայի Լեւոն Խանջյանին, որի նման մասնագետ չունեին: Նրանք խորապես գիտակցում էին, որ Կոմիտասը երաժշտանոցում կարող էր մեծ դեր խաղալ:

1914-ի հոկտեմբերի 26-ին Կոմիտասն իր բարեկամ Երվանդ Հակոբյանին գրել է. «Քաղաքապետությունը հիմը դնելու վրա է երաժշտանոցի մը, որի պաշտոնյաներեն մեկն ալ զիս կանչեցին. չմերժեցի, բայց միայն ներդաշնակության դասերը պիտի ստանձնեմ»:

Ի դեպ, հարկ է նշել, որ Առաջին աշխարհամարտի պատճառով արվեստագետի այդ ծրագիրը խափանվեց:

Այսքանն է եղել Կոմիտասի ունեցած առնչությունները թուրքական շրջանակների հետ: Սակայն գտնվեցին թուրք մտավորականներ, որոնք փորձեցին մեծ երաժշտին «իրենցը» համարել: Այսպես, օրինակ, [illegible] թուրք գրագետ [illegible] Կոմիտասի գեղջկական երգերն [illegible] թուրքական են եւ նույնիսկ [illegible]

Արշակ Չոպանյանն այդ առթիվ իր հրատարակած «Անահիտ» ամսագրում գրել է. «1914-ին, երբ Կոմիտասը Փարիզ եկավ ամսվան մը համար, խոսակցության մեջ անգամ մը հետեւյալը ըսավ ինծի»:

«Պոլիս թուրք մտավորականներ եղան, որ իմ կատարած գործովս շատ հետաքրքրվեցան եւ փափագ հայտնեցին, որ նույն աշխատանքը կատարեմ նաեւ իրենց ժողովրդական երգերուն համար. եւ իրոք, կան անոնց մեջ, որ գեղեցիկ են եւ, եթե ինչ-ինչ մասեր հանեմ, որոշ շտկումներ ընեմ, շատ սիրուն բան դուրս կուգա: Բայց չպիտի ընեմ»:

Հասկանալի է Կոմիտասի «չպիտի ընեմ»-ը եւ այդ դարձվածքը արժե, որ մեկ անգամ եւս հիշատակվի: Մեր մեծ հայրենակիցը եղել է ջերմ ազգասեր, առանց, սակայն, ազգամոլ լինելու: Այդ ազնվագույն հայը չէր կարող իրեն նվիրել թուրքական երաժշտությանը:

Կոմիտասին ու նրա երաժշտությունը թուրքացնելու ծիծաղելի փորձերին Չոպանյանը անդրադարձել է նաեւ հետագա տարիներին:

«Չեմ գիտեր, գրում է նա, թե ինչո՞ւ Ամերիկայի մեր հայրենակիցները չհերքեցին ու չխարանեցին հայ մեծ դեմքի մը ու հայ ազգային արվեստի գեղեցկագույն արտահայտություններեն մեկուն այդ լկտի խեղաթյուրումը, ցույց տալով, որ ոչ միայն Կոմիտաս եւ իր երգը թուրքական չեն, այլ մեր մեծ երախտավորի գործը եղավ թուրքական երաժշտության ազդեցութենեն մաքրել, զտել հայ բնիկ երգը, զայն մեջտեղ հանել իր հին, մաքուր, հարազատ ձեւով: Մեր ժողովուրդը շատ բան կորսնցուց, ավելացնում է նա, բայց կոմիտասներ կարենալ տալու գերազանց հատկությունը պահեց: Նրան թուրքացնելու փորձը տեսակ մը անուղղակի, ակամա մեծարանք է, սակայն հայ ցեղին, որմե կելլեն այդպիսի հանճարեղ արվեստագետներ, զոր ուրիշ ցեղեր, նույնիսկ ավելի զորեղ, չեն կրնար տալ»:

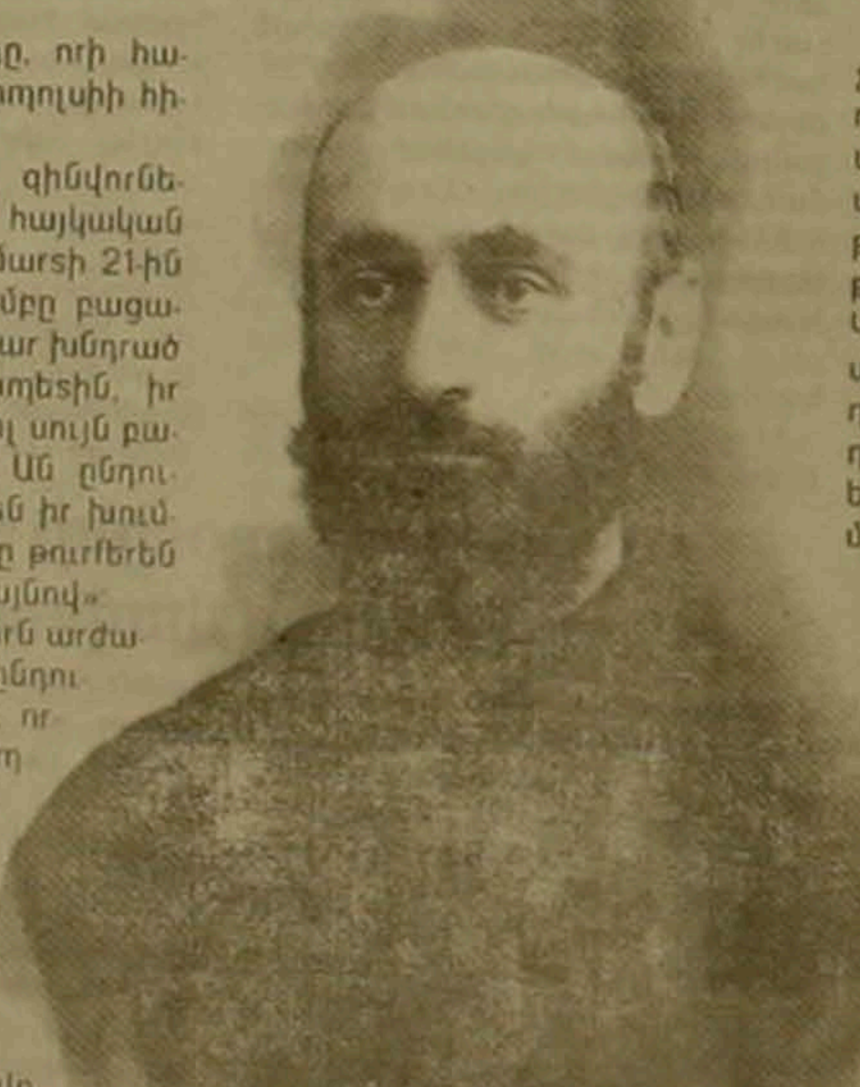

Այժմ նորից անդրադառնանք մեզ արդեն ծանոթ գրող Խալիդե Էդիպին եւ մեջ բերենք մի հատված նրա հուշերից. «Կոմիտաս երբեմն իմ տունս կուգար եւ մեկ-մեկ կերգեր: Մեհմեդ Էմին եւ Յահիա Քեմալ բեյերը, երկուքն ալ տաղանդավոր բանաստեղծներ, կը հետաքրքրվեին իր անձնավորությամբ եւ կուգային զինքը տեսնելու եւ լսելու»:

Այնուհետեւ Խալիդե Էդիպը վկայում է, որ Կոմիտասը նրան այցելել է նաեւ աքսորավայրից վերադառնալուց հետո: Մի անգամ մեր մեծ հայրենակիցը նրան հայտնել է, թե երաժշտության է վերածել Սաղմոսի 101-րդ հատվածը եւ ապա երգել է:

«Այդ ստեղծագործությունը, գրում է նա, իր բնույթով ոչ թե աղոթք էր, այլ ցասման եւ անեծքի մի աղաղակ: Ստեղծագործությունը վերջացավ ինչպես թնդյուն մը, որոտումի արձագանք մը: Վախեցա եւ տարօրինակ զգացում մը ունեցա: Բնազդաբար քովի գրակալեն վերցուցի Աստվածաշունչը եւ գտա 101-րդ սաղմոսին վերջին տունը, ուր գրված էր «Առավոտուն կանուխ պիտի ջնջեմ երկրին բոլոր ամբարիշտները, որպեսզի կորսյան մասնեմ Տիրոջ քաղաքին բոլոր անօրենները: Իր հոգիին ատելության եւ վրեժխնդրության աղաղակն էր իմ ժողովրդիս հանդեպ [illegible] բայց ան [illegible] Գիտեի, որ երկուքս ալ իրարու հոգիին մեջ նայած էինք: Զիրար կը տեսնեինք ան հայկական տառապանքով, իսկ ես զղջումի զգացումով, իբրեւ մեր միջեւ հարաճուն հեղեղ մը»:

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՓԱՐԻԶ

Տիգրան Չուխաճեան հետազօտական կեդրոնի հաստատում

Հաճոյքով կը տեղեկացնենք Փարիզի մէջ հաստատումը Չուխաճեանի անուան հետազօտական կեդրոնի մը՝ Centre de recherches Tchouhadjian անունով, նախաձեռնութեամբ դերասան բեմադրիչ Ժիրայր Փափազեանի: Կեդրոնը կը վայելէ նախագահութիւնը ֆրանսահայ դասմաքան եւ մաթեմաթիկոս Քլոդ Արմէն Մութաֆեանի, հիմնադիր միւս անդամներն են Տիկ. Սիլվի Բաղտասարեան եւ Սթեֆան Անդրէ:

Չուխաճեան կեդրոնին հիմնական նպատակը պիտի ըլլայ պաշտպան հանդիսանալ առաւելաբար արեւմտահայ երաժշտա-թատերական ժառանգութեան, «կորուած» կամ անմատչելի մնացած ձեռագիրներն ու երաժշտական բնագիրները ժամանակի ընթացքին մատչելի դարձնելով ոչ միայն հայութեան, այլեւ մանաւանդ միջազգային երաժշտա-թատերական շրջանակներուն:

Չուխաճեան կեդրոնը կ'առաջադրէ մասնագիտական ուսումնասիրութեան ենթարկել ու գիտականօրէն վերականգնել արեւմտահայ երաժշտա-թատերական ժառանգութեան մաս կազմող հեղինակներու գործերը, ինչպիսիք են Տիգրան Չուխաճեանը, Յակոբ Պարոնեանը, Երուանդ Օտեանը, Լեւոն Շանթը եւ ուրիշներ, հետեւեալ կերպով.

1-Հետազօտել ու յայտնաբերել ձեռագիրներ, որոնք «կորուած» կը նկատուին կամ հրապարակի վրայ կը յայտնաբերուին միայն անկատար կրկնօրինակներով, ինչպիսին է պարագան, օրինակ, Չուխաճեանի «Ինդիանա» օպերային:

2-Մշակել եւ բնագիտ օրինակով վերականգնել հրատարակուած ձեռագիր գործեր, որոնք անգործածելի վիճակով կը մնան անհատներու մօտ կամ Հայաստանի եւ այլ երկիրներու թանգարանային ֆոնդերուն մէջ:

3-Անհրաժեշտութեան պարագային թարգմանել որոշ գործեր՝ վերածել զանոնք հայերէնի՝ եթէ թրքերէն կամ իտալերէն գրուած են-ինչպէս են Չուխաճեանի գործերը-կամ անգլերէնի ու ֆրանսերէնի՝ եթէ գրուած են հայերէն:

4-Զանգուածային ծանօթացման համար հրատարակել անտիպ կամ վերականգնուած գործերը եւ մատչելի դարձնել զանոնք հայ թէ օտար մասնագէտներու եւ հետաքրքրուողներու:

Առ ի տեղեկութիւն պէտք է յայտնել, թէ Կեդրոնիս առաջին ծրագիրը կը հանդիսանայ վերականգնումը Տիգրան Չուխաճեանի «Արշակ Բ.» օպերային որ յօրինուած է 1868-ին, առաջին անգամ իտալերէն լիբրեթթոյով: Սոյն աշխատանքին միասնաբար ձեռնարկած են դաշնակահար-երաժշտագէտ Հայկ Աւագեանը եգիպտոսէն եւ Կեդրոնիս տնօրէնը՝ Ժիրայր Փափազեան, որ կը զբաղի գործին թարգմանական եւ թատերագիտական երեսներով:

Այս առիթով Չուխաճեան կեդրոնը կոչ կ'ուղղէ հայ երաժշտա-թատերական աւանդութեամբ զբաղող բոլոր մասնագէտներուն եւ արեւմտահայ մշակութային ժառանգութեան պահպանմամբ մտահոգ բոլոր ազգայիններուն ու կազմակերպութեանց, որ կապ հաստատեն Չուխաճեան կեդրոնին հետ, եթէ կրնան ոեւէ կերպով օգտակար հանդիսանալ, օրինակ անյայտ մնացած ձեռագիրներ տրամադրելով կամ մատնանշելով, եւ կամ, ի հարկին, նիւթական օժանդակութիւն ընծայելով: Նոյնպէս կրնան դիմել փոխադարձ կերպով բոլոր այն մասնագէտները, որոնք կը փափագին օգտուիլ տարուող գիտական աշխատանքներէն կամ կը ծրագրեն յանձնարարութիւններ կատարել բեմադրելի կամ հրատարակելի գործերու համար:

Հասցէ
Gerald Papasian
Centre de Recherches Tchouhadjian
32 bis Rue des trois freres
75018 Paris France
Tel 01 42 64 48 95
Fax 01 42 64 10 18

ԿԱՆԱԴԱ

Ատոմ Էգոյանը ներկայացվեց «Օսկարի» երկու մրցանակի

11 ՓԵՏՐՎԱՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Հոլիվուդից ստացված հաղորդագրության համաձայն կանադահայ կինոբեմադրիչ Ատոմ Էգոյանը «Քաղցր կյանք վախճանից հետո» ժապավենի համար ներկայացվել է «Օսկարի» երկու մրցանակի որպես լավագույն կինոբեմադրող եւ լավագույն սցենարի հեղինակ: Այդ կինոնկարը Էգոյանը նկարահանել է Ռասել Բանքսի վեպի հիման վրա: Այն արդեն իսկ արժանացել է միջազգային մի շարք մրցանակների: «Օսկարի» մրցանակաբաշխության թվով 70-րդ հանդիսավոր արարողությունը տեղի կունենա այս տարվա մարտի 23-ին:

ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՖՈՆԴՈՒՄ

«Ծիր կաթինը» գործում է

Մոտ մեկուկես տարի առաջ սկսեց գործել մշակույթի հայկական ֆոնդին առընթեր «Ծիր կաթին» գիտամշակութային միավորումը: Բանաստեղծ եւ նկարիչ, մշակույթի հայկական ֆոնդի նախագահ Արեւշատ Ավագյանի նախաձեռնությամբ ստեղծված միավորումը կարճ ժամանակամիջոցում արդյունավետ գործունեություն է ծավալել եւ արդեն ճանաչման արժանացել: «Ծիր կաթինի» շուրջ միավորված են անվանի մտավորականներ՝ գրողներ, նկարիչներ, երաժիշտներ, գիտնականներ, փիլիսոփաներ եւ այլ բնագավառների ներկայացուցիչներ: Պարբերաբար, շաբաթը մեկ անցկացվում են պարապմունքներ ինչպես մշակույթի հայկական ֆոնդում, այնպես էլ մշակութային այլ օջախներում, ուսումնական հաստատություններում, արվեստանոցներում եւ այլուր: Պարապմունքների ընթացքում, մշակութային կյանքից բացի, քննարկման նյութ են դառնում գիտական, հոգեւոր, բարոյական չափանիշները եւ բազմազան այլ հարցեր: Անցած ժամանակամիջոցում կազմակերպված մի քանի տասնյակ պարապմունքների ժամանակ խոսք է գնացել տիեզերածնության, տիեզերական բանականության, պայծառատեսության, երազի եւ իրականության, տեսիլքի, գրականության եւ արվեստի փոխադարձ կապի, հիշողության, մարմնի եւ հոգու փոխկապակցության, համամարդկային եւ ազգային արվեստների մերձեցման, սիրո, գեղեցկության, երեւակայության եւ ազատության սահմանների, խղճի, հոգեբանության եւ այլ հարցերի մասին:

«Ծիր կաթինի» գործունեության նպատակն է ներկա սերնդին իր արմատներին հաղորդակցելը, քաղաքակրթության նվաճումները հասարակայնության լայն շրջանակների սեփականությունը դարձնելը:

Օրերս մշակույթի հայկական ֆոնդում տեղի ունեցան «Ծիր կաթինի» հերթական պարապմունքները, որը «Նկարչության եւ երաժշտության ներդաշնակությունը» խորագիրն էր կրում:

Պարապմունքի ընթացքում շոշափվեցին նաեւ քաղաքակրթության, ազգային հատկանիշների, մարդկային բանականության վրա տիեզերական ներգործության եւ այլ հարցեր, որոնց արծարծումով հանդես եկան պատմաբան Ռաֆիկ Բարոյանը, նկարիչ Հրայր Աղանիկյանը եւ ուրիշներ:

«Ծիր կաթինի» հերթական պարապմունքն աչքի ընկավ հանդիսատեսի ծրագրի բազմազանությամբ: Եղան հարց ու պատասխաններ, երգ եւ պար, արտասանություններ:

Հ. Ս.

digitised by A.R.A.R.@

Մարզական

ՆԱԳԱՆՈ-98

Օլիմպիադայի մրցապարեզներում

Երեկ Նագանոյի մեծածավալյքում գտնվող Հակուբայում դահուկորդները վիճարկեցին 10 կմ մրցասարածության մեդալները:

Կանայք մրցեցին ազատ ոճի դահուկավազքում: Կրկին հիանալի հանդես եկան Ռուսաստանի ներկայացուցիչները, որոնք կրկնակի հաղթանակ տարան: Լարիսա Լազուտինան, որը Նագանոյում արդեն նվաճել էր 1 ոսկե (5 կմ մրցասարածությունում) եւ 1 արծաթե (15 կմ-ում) մարզեւ, այստեղ նույնպես ապացուցեց իր գերազանցությունը: Գրավելով առաջին տեղը՝ նա օլիմպիական կրկնակի չեմպիոնուհի դարձավ: Հաղթողից 6,5 վրկ-ով ետ մնաց ռուսաստանցի մեկ այլ մարզուհի Օլգա Դանիլովան: Նա 15 կմ դահուկավազքում նվաճած ոսկե մեդալին ավելացրեց արծաթե մեդալ: Իսկ բրոնզե մարզեւը բաժին հասավ չեխուհի Կատերինա Նեյմանովային, որը միայն վերջին մետրերում զիջեց երկրորդ տեղը:

Տղամարդիկ իրենց հարաբերությունները որոշեցին դասական ոճի մրցումներում: Վերջին տարիների ուժեղագույն դահուկորդ Բյոռն Դելին (Նորվեգիա), որը նախորդ 30 կմ մրցասարածությունում միայն 20-րդ տեղն էր գրավել, այս անգամ շատ վստահ հանդես եկավ եւ նվաճեց չեմպիոնի կոչումը: Սա Դելիի 3 օլիմպիադաներում նվաճած 6-րդ ոսկե մեդալն էր: Շատերի համար անսպասելիորեն արծաթե մեդալակիր դարձավ ավստրիացի Մարկուս Գենդլերը, որ միայն մի փոքր առաջ անցավ երրորդ մրցանակակիր, 30 կմ դահուկավազքի չեմպիոն Միկա Մյուլլյուլայից (Ֆինլանդիա):

Ի տարբերություն իրենց ընկերուհիների, շատ անհաջող են հանդես գալիս Ռուսաստանի տղամարդ դահուկորդներն էլ: Այս անգամ էլ նրանցից լավագույնը Սերգեյ Չեպիկովն էր, որը 22-րդ տեղը գրավեց: Իսկ Ալեքսեյ Պրոկուրորովը միայն 31-րդն էր:

Նագանոյի «M-Wave» սառցադաշտի մրցուղիներում 3-րդ մրցաձեւում 3000 մ վազքասարածությունում մեդալների համար պայքարի մեջ մտան չմշկավազորդները: Հիմնական մրցակցությունն ընթացավ Հոլանդիայի եւ Նորվեգիայի մարզիկների միջեւ: Օլիմպիական չեմպիոնի կոչումը նվաճեց նորվեգացի Ագնե Սոնդրալը: Արծաթե եւ բրոնզե մեդալակիրներ դարձան հոլանդացի չմշկավազորդներ Իբս Պոստման եւ Ռինտյե Ռիթսման (ի դեպ, վերջինս մինչ այդ արծաթե մեդալ էր նվաճել 5000 մ վազքասարածությունում):

Այս անգամ հոկեյի մրցաշարը նախորդ օլիմպիական մրցաշարերից խիստ տարբերվում է: Ուժեղագույն հավաքականները կազմված են հյուսիսամերիկյան լիգայի թիմերի պրոֆեսիոնալներից:

Եզրափակիչ փուլում հանդես գալու իրավունք ունեն Կանադայի, ԱՄՆ-ի, Ռուսաստանի, Չեխիայի, Շվեդիայի եւ Ֆինլանդիայի հավաքականները: Նրանց կմիանան նախնական փուլի երկու խմբերի հաղթողներ Ղազախստանն ու Բելառուսը:

Շատերի համար զուգեեւ անակնկալ էր Ղազախստանի հավաքականի հաջողությունը: Սակայն նախկինում հայտնի հոկեյիստ Բորիս Ալեքսանդրովի սաները վերելքով անցկացրեցին հանդիպումները Իտալիայի, Ավստրիայի եւ Սլովակիայի թիմերի հետ եւ «A» խմբում գրավեցին առաջին տեղը:

Նման հաջողության հասան նաեւ մեկ այլ խորհրդային հանրապետության Բելառուսի հոկեյիստները: Նրանք «B» խմբում վստահորեն հաղթեցին առաջ անցնելով Գերմանիայի, Ֆրանսիայի եւ Ճապոնիայի ներկայացուցիչներից:

«A» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Տ	Մ
Ղազախստան	3	2	1	0	14–11	5
Սլովակիա	3	1	1	1	9–9	3
Իտալիա	3	1	0	2	11–11	2
Ավստրիա	3	0	2	1	9–12	2

«B» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Տ	Մ
Բելառուս	3	2	1	0	14–4	5
Գերմանիա	3	2	0	1	7–9	4
Ֆրանսիա	3	1	0	2	5–8	2
Ճապոնիա	3	0	1	2	5–10	1

Առաջին անգամ ձմեռային օլիմպիադայի ծրագրում ընդգրկվել է կանանց հոկեյը: Աշխարհի 5 ուժեղագույն հավաքականներին միացել է տանտերերի Ճապոնիայի հավաքականը: Այս վեց թիմերը օլիմպիական չեմպիոնին կորոշեն մեկ շրջանով անցկացվող մրցաշարում: Այժմ, երբ թիմերը երկուական հանդիպում են անցկացրել, աղյուսակը գլխավորում են Կանադայի, ԱՄՆ-ի, Ֆինլանդիայի հավաքականները, որոնք -եր-կուական հաղթանակ են տարել:

10 լավագույնները

երկրներ	ոսկի	արծաթ	բրոնզ
1. Գերմանիա	4	4	4
2. Ռուսաստան	4	3	0
3. Նորվեգիա	3	3	3
4. Ֆինլանդիա	2	1	2
5. Կանադա	2	1	1
6. Ճապոնիա	2	1	0
7. ԱՄՆ	2	0	2
8. Հոլանդիա	1	2	1
9. Շվեյցարիա	1	0	1
10. Բուլղարիա	1	0	0

Ֆուտբոլային խաղադաշտերում

Աֆրիկայի գավաթը

Բուրկինա Ֆասոյում սկսվել է Աֆրիկայի գավաթի խաղարկությունը: Մասնակից 16 հավաքականները նախ իրենց հարաբերությունները կորոշեն 4 խմբերում: Այնուհետեւ դրանցից յուրաքանչյուրի երկուական լավագույն թիմերը դուրս կգան քառորդ եզրափակիչ, եւ այդտեղից էլ պայքարը կշարունակվի օլիմպիական մրցակարգով: Աշխարհի առաջնությանը մասնակցելու իրավունք ստացած աֆրիկյան բոլոր թիմերը, բացառությամբ որակազրկված Նիգերիայի, հանդես են գալիս մայրցամաքի առաջնությունում: Նրանք, իհարկե, ֆավորիտների թվում են, լավ հնարավորություններ ունեն նաեւ Գանայի, Եգիպտոսի, Կոտ դ'Իվուարի հավաքականները:

Ահա թե ինչպիսի արդյունքներ գրանցվեցին մեկնարկային խաղերում.

առաջին խումբ–Կամերուն-Բուրկինա Ֆասո 1-0, Գվինեա-Ալժիր 1-0,

երկրորդ խումբ–Կոնգո-Տոգո 2-1, Գանա-Թունիս 2-0,

երրորդ խումբ-ՀԱՀ-Անգոլա 0-0, Կոտ դ'Իվուար-Նամիբիա 4-3,

չորրորդ խումբ-Զամբիա-Մարոկկո 1-1:

Ընկերական հանդիպումներ

Ամռանը Ֆրանսիայում կայանալիք աշխարհի առաջնության երեք մասնակիցների՝ Չիլիի, Պարագվայի ու Հարավային Կորեայի հավաքականները իրենց հերթական փորձամրցումներն անցկացրեցին:

Այդ մրցախաղերից երկուսը շատ նման էին իրար. երկուսում էլ Ֆրանսիա-98-ի մասնակիցները հյուրընկալվելիս հաղթեցին նվազագույն հաշվով:

Ավստրալիա-Չիլի խաղում, 18-րդ րոպեին չիլիացի Ակունյայի խփած միակ գոլը որոշեց խաղի ելքը:

Նույնպիսի՝ 0-1 հաշիվ գրանցվեց Նոր Զելանդիա-Հարավային Կորեա հանդիպման ժամանակ:

Շատ ավելի գոլառատ էր Պարագվայի մայրաքաղաք Ասունսյոնում կայացած խաղը: Խփվեց չորս գոլ եւ չորսն էլ՝ հյուրերի՝ Լեհաստանի հավաքականի դարպասը: 4-0 հաշվի ժամանակ խաղի նախավերջին րոպեին լեհ ֆուտբոլիստներն ստացան 11 մետրանոց տուգանային հարվածի իրավունք, սակայն 1997-ի աշխարհի լավագույն դարպասապահ ճանաչված Խոսե Լուիս Չիլավերտը ետ մղեց հարվածը, եւ Պարագվայի հավաքականի դարպասը մնաց անառիկ:

ԲԱԴՄԻՆՏՈՆ

Կմասնակցեն աշխարհի թիմային առաջնությանը

Այսօր Նորվեգիայում կմեկնարկի բադմինտոնի աշխարհի թիմային առաջնությունը: Տղամարդկանց թիմերը կպայքարեն Թոմասի գավաթի, կանայք՝ Ուբերի գավաթի համար:

Համաշխարհային բադմինտոնի ստուգատեսին կմասնակցեն նաեւ Հայաստանի մարզիկները: Ահա թե մեր հանրապետության փետրագնդակի վարպետները ինչպիսի կազմով են մեկնել Նորվեգիա. տղամարդիկ՝ Հայկ Մինասյան, Արսեն Խաչատրյան, Արմեն Առաքելյան, Գեորգի Մովսիսյան, կանայք՝ Ռուզան Հակոբյան, Ալվարդ Հովսեփյան, Արփինե Հայրապետյան, Մարիամ Մուրադյան:

Աշխարհի թիմային առաջնության հաղթողները հայտնի կդառնան փետրվարի 21-ին:

ԹԵՆԻՍ

Երկու մրցաշար

ԱՄՆ-ի Սան Խոսե քաղաքում սկսված մրցաշարում հանդես են գալիս այնպիսի հայտնի թենիսիստներ, ինչպիսիք են Փիթ Սամփրասը, Մայքլ Չանգը, Անդրե Ագասին:

Վերջինս, որը աշխարհի ուժեղագույն թենիսիստների ցուցակում զգալիորեն նահանջել էր, կրկին սկսել է բարելավել իր ցուցանիշները: Ի դեպ, նա բավականին վեր բարձրացավ վերջերս ավարտված Ավստրալիայի բաց առաջնությունում: Սան Խոսեի մրցումների մեկնարկային խաղում Ագասին հետեւյալ հաշվով՝ 6–2, 6–2 հաշվով հաղթեց իսպանացի Ալբերտո Մարտինին: Մայքլ Չանգը առավելության հասավ Մարսելո Ռիոսի (Գերմանիա) նկատմամբ՝ 6–2, 6–4:

Ցավոք, անհաջողություն կրեց եւ հետագա պայքարից դուրս մնաց մեր Սարգիս Սարգսյանը: Նա 3–6, 6–1, 4–6 հաշվով պարտվեց ամերիկացի Մայքլ Գեմբիլից:

Արաբական Միացյալ էմիրությունների Դուբայ քաղաքում եւս անցկացվում է խոշոր մրցաշար, որի մասնակիցների թվում ճանաչված թենիսիստներ կան: Սակայն նրանցից մի քանիսի համար առաջին իսկ խաղը վերջինը եղավ:

Գորան Իվանիշեւիչը (Խորվաթիա) պարտվեց Կառլոս Մոյայից (Իսպանիա)՝ 3–6, 3–6 հաշվով, Եվգենի Կաֆելնիկովը (Ռուսաստան) Իշամ Արազիից (Մարոկկո)՝ 2–6, 1–6, Սերխի Բրուգեյրան (Իսպանիա)՝ Ջեֆ Տարանգոյից (ԱՄՆ)՝ 3–6, 3–6:

Լավագույն թենիսիստների տասնյակում գտնվող Թոմաս Մուսթերը (Ավստրիա) եւ Յոնաս Բյորկմանը (Շվեդիա) իրենց մեկնարկային հանդիպումներում առավելության հասան համապատասխանաբար Սենդոն Սթոլլեի (Ավստրալիա)՝ 6–3, 6–7, 6–4 եւ Դեւիդ Նենգենի (ՀԱՀ) նկատմամբ՝ 6–1, 6–3:

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏ

Հոլիֆիլդին՝ մրցանակ, իսկ Թայսոնին...

Նյու Յորքի «Ռադիո սիթիի» երաժշտական սրահում հանրահայտ մարզիկ Էվանդեր Հոլիֆիլդին հանձնվեց աշխարհի լավագույն բռնցքամարտիկի համար սահմանված մրցանակը:

Էվանդեր Հոլիֆիլդը

Մի քանի օր առաջ մեկ այլ նշանավոր ծանրքաշային բռնցքամարտիկի Մայք Թայսոնի հետ կապված նոր սկանդալ է ծագել:

Բռնցքամարտիկը բանտից դուրս գալուց հետո (իսկ այնտեղ նա հայտնվել էր «Միսս սեւամորթ Ամերիկա» մրցույթի մասնակցին բռնաբարելու մեղադրանքով) անցկացրած 6 մենամարտերում 112 մլն դոլար է վաստակել: Իհարկե, սա բավականին մեծ գումար է, բայց վերջերս Թայսոնն իմացավ, որ երկրի հարկային ծառայությանն ինքը պարտք է 7 մլն դոլար: Ինչ վերաբերում է իր ձեռքում մնացած գումարին, ապա, ըստ «Նյու Յորք փոստ» թերթի, բռնցքամարտիկի խնայողությունն ընդամենը 150 հազար դոլար է: Սա էր պատճառը, որ պետք է Թայսոնը բուռն բացատրություն ունենար իր մենեջեր եւ մրցամարտերի կազմակերպիչ Դոն Քինգի հետ: Ինչպես հայտնում են, այդ «զրույցի» ընթացքում Թայսոնը «մի քանի հաս» հասցրել է Քինգին:

Հավանաբար, մոտ օրերս Թայսոնը ժամուլի ասուլիս կհրավիրի եւ կհայտարարի Դոն Քինգին ազատելու մասին: Նրա փոխարեն Թայսոնը մտադիր է որպես մենեջեր վերցնել փաստաբան Ջոն Բրենկին, որը նախկինում վարում էր Մայքլ Ջեքսոնի գործերը, իսկ որպես մրցամարտերի կազմակերպիչ՝ «Լոս Անջելես լեյքերս» թիմի նախկին բասկետբոլիստ, հանրահայտ Մեջիկ Ջոնսոնին:

Մոտ ժամանակներս Թայսոնը, որը որակազրկված է՝ ռինգում Հոլիֆիլդի ականջը կծելու համար, մտադիր է պրոֆեսիոնալ ըմբիշների մրցավարի դերում հանդես գալ, ինչպես նաեւ ձայնապնակ ձայնագրել «հիփ-հոփ» ոճի երգերով:

Շագաեւը որակազրկվեց

Անցյալ տարվա հոկտեմբերին Հունգարիայի մայրաքաղաք Բուդապեշտում անցկացված բռնցքամարտի աշխարհի առաջնության ամենախոշոր անակնկալներից մեկը Ուզբեկստանի ներկայացուցիչ Ռուսլան Շագաեւի հաջողությունն էր: 19-ամյա մարզիկը եզրափակիչում պարտության մատնեց աշխարհի հնգակի եւ օլիմպիական կրկնակի չեմպիոն Ֆելիքս Սավոնին (Կուբա) եւ նվաճեց աշխարհի չեմպիոնի կոչումը: Դեկտեմբեր ամսին ամերիկյան «Ֆլեշ» հանդեսը տպագրեց մի նյութ, որից պարզ դարձավ, որ Շագաեւը 1996 թ. օգոստոս եւ սեպտեմբեր ամիսներին ԱՄՆ-ում երկու պրոֆեսիոնալ մենամարտ է անցկացրել, ինչը արգելվում է ԱԻԲՄ-ի կանոնադրությամբ: Սիրողական բռնցքամարտի միջազգային ֆեդերացիայի գլխավոր քարտուղար Կառլ Հայնց Վերը հայտարարեց, որ եթե Ուզբեկստանի ֆեդերացիան պաշտոնական բացատրություններ չներկայացնի, ապա Շագաեւը կորակազրկվի:

Պաշտոնական Տաշքենդը բացատրություններ ներկայացրեց, բայց... դրանց հիմնական միտքն այն էր, որ իրենք վատ գիտեն անգլերենը եւ կանոնները սխալ են կարդացել:

ԱԻԲՄ-ն չբավարարվեց այս բացատրություններով: Իրավաբանական հանձնաժողովը որոշում ընդունեց ուզբեկ բռնցքամարտիկին զրկել չեմպիոնի կոչումից, իսկ ոսկե մեդալը հանձնել Սավոնին:

digitised by A.R.A.R.@

«ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ ՓՈՍՏ»

«Հայաստանի ղեկավարը փորձում է գտնել հակամարտության լուծումը»

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 12 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Վաշինգտոն փոստ» թերթը փետրվարի 10-ի համարում զետեղել է Թոմաս Լիփմանի «Հայաստանի ղեկավարը փորձում է գտնել հակամարտության լուծումը» վերնագրով հոդվածը: Նրանում ասված է.

Հայաստանի վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանը, որը Նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի եւ մի շարք այլ բարձրաստիճան պաշտոնյաների հրաժարականներից հետո անցավ իշխանության գլուխ, ասել է, թե ինքը ցանկանում է գտնել հարեւան Ադրբեջանի հետ տարածքային հակամարտության կարգավորման ճանապարհը, սակայն ավելացրել է, թե չի ընդունի այն պայմանները, որոնք նախորդ կառավարությունը պատրաստ էր ընդունել:

Քոչարյանը ծնվել է հայերով բնակեցված Լեռնային Ղարաբաղում, որն Ադրբեջանի տարածքում է, բայց դուրս եկավ կենտրոնական կառավարության իշխանությունից եւ ջանում է անկախանալ կամ էլ միանալ Հայաստանին: Քոչարյանն ասել է, թե ինքը կցանկանար տեսնել Լեռնային Ղարաբաղը «որպես Հայաստանի մաս: Սակայն գոյություն ունեն իրողություններ, եւ մենք պետք է հաշվի առնենք դրանք»:

Քոչարյանը, որն այժմ գործող նախագահն է, հայտարարել է, թե ինքն ակնկալում է, որ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման Մինսկի խմբի հովանու ներքո անցկացվող բանակցությունները կշարունակվեն: Մինսկի խմբի համանախագահությունը, որը ներկայացնում են ԱՄՆ-ը, Ռուսաստանը եւ Ֆրանսիան, ճնշում է գործադրում Հայաստանի վրա, որպեսզի նա ճանաչի Ադրբեջանի գերիշխանությունը Լեռնային Ղարաբաղի նկատմամբ:

Հայաստանը՝ նախկին խորհրդային հանրապետությունը, որն իր տարածքով փոքր-ինչ մեծ է Մերիլենդ նահանգից, տնտեսական դժվարին կացության մեջ է հայտնվել Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության պատճառով, ինչն իր հերթին բացասաբար է ազդում օգնությունների, ներդրումների եւ առեւտրի վրա: Մինչդեռ Ադրբեջանը կորցրեց վերահսկողությունն իր տարածքի մի մասի նկատմամբ, երբ Հայաստանի զորքերն աջակցեցին Ղարաբաղի անջատականներին: Սակայն Ադրբեջանը բարգավաճում է, քանզի նավթի խոշոր պաշարներ ունի Կասպից ծովում:

Այնուամենայնիվ, Քոչարյանն ասել է, որ տեղի չի տա տնտեսական ճնշմանը եւ չի ընդունի Մինսկի խմբի պայմանները, որոնք մինչ այժմ երեւան չեն հանվել: Ըստ նրա, կարգավորման ելակետը պետք է լինի այն, որ ղարաբաղցիներն ու ադրբեջանցիները հարեւաններ են, եւ երկու կողմերն էլ շահագրգռված են հակամարտության լուծմամբ:

Նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հրաժարական տվեց անցյալ շաբաթ, երբ պարտություն կրեց Լեռնային Ղարաբաղի եւ այլ հարցերի շուրջ Քոչարյանի եւ ուրիշ պաշտոնյաների հետ պայքարում: «Քոչարյանն ավելի քիչ է հակված լուծելու հակամարտությունը, քան Տեր-Պետրոսյանը», ասել է ամերիկացի մի պաշտոնյա եւ ավելացրել. «Ես չեմ կարծում, որ սա Մինսկի խմբի վերջն է»: Այդ նույն պաշտոնյան այսպես է բնութագրել Քոչարյանին. «Նա շատ լուրջ եւ խելացի տղա է»: Նա ավելացրել է, որ արտահերթ նախագահական ընտրությունները կանցկացվեն մարտի 16-ին, որոնք որոշ առումով լինելու են նաեւ հանրաքվե Լեռնային Ղարաբաղի հարցի վերաբերյալ, քանի որ Քոչարյանն իր թեկնածությունն է առաջադրել:

Հայաստանի Սահմանադրության համաձայն, նախագահի պաշտոնի թեկնածուն պետք է լինի Հայաստանի քաղաքացի եւ վերջին 10 տարիների ընթացքում մշտապես բնակված լինի Հայաստանում: Մինչ Հայաստան գալը Քոչարյանը Լեռնային Ղարաբաղի նախագահն էր: Հարցազրույցի ժամանակ Քոչարյանն ասել է, որ 1991 թվականի անկախության Հռչակագրի մեջ կա մի տող, ըստ որի սփյուռքի բոլոր հայերը Հայաստանի քաղաքացիության իրավունք ունեն: Այդ նույն նախադասությունը գրանցված է 1995 թվականին ընդունված Սահմանադրության մեջ:

«Հյուրրիյեթ». «Թուրքիայի թշնամիները իշխանության են գալիս Հայաստանում»

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 12 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքական «Հյուրրիյեթ» թերթը «շնորհավորում է» Թուրքիայի ղեկավարներին Հայաստանում «ստեղծված անբաղձալի կացության առթիվ»: Թուրքական իշխանությունների հասցեին իր հեգնական հոդվածում թերթը «հիշեցնում է, որ Հայաստանում հրաժարական է տվել Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, որը խաղաղության ջատագով եւ Թուրքիայի հետ բարեկամության կողմնակից էր»:

«Հայտնի է, նշում է «Հյուրրիյեթը», որ նրա փոխարեն պաշտոնի է գալիս ԱՍԱԼԱ-ի զորահայիններից ոչ շատ տարբերվող «բազեների» թեւի ներկայացուցիչ քաղաքագետը»:

«Թուրքիայի թշնամի դաշնակցականները դարձյալ իշխանության են գալիս Հայաստանում... Խորին հարգանքով շնորհավորում ենք մեր պետական ավագանուն եւ արտգործնախարարությանը, որոնք, այսքան տարիների ընթացքում չկարողացան Հայաստանի հետ բարելավել մեր հարաբերությունները եւ թույլ տվեցին այս զարգացումները», եզրափակում է թուրքական թերթը:

Հեյդար Ալիեւը Ռաֆիկ Հարիրիին հայտնեց գլխավոր նավթամուղի երթուղին

12 ՓԵՏՐՎԱՐ, BBC, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Լիբանանի վարչապետ Ռաֆիկ Հարիրին այսօր ավարտեց իր պաշտոնական այցն Ադրբեջան: Նախագահ Հեյդար Ալիեւի հետ հանդիպելուց հետո նա հայտարարեց, որ այցելության արդյունքներն արդյունավետ էին: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի վկայությամբ, բանակցությունների թեման նավթն է եղել, սակայն հանդիպման մանրամասնությունները չեն հաղորդվում: Ռաֆիկ Հարիրին երեկ հայտնել էր, թե իր երկրի գործարար շրջանները մեծ հետաքրքրություն են ցուցաբերում ադրբեջանական նավթի նկատմամբ: Իսկ Հեյդար Ալիեւն այդ հանդիպումն օգտագործեց, որպեսզի Լիբանանի վարչապետի հետ զրույցում մեկ անգամ եւս հայտարարի, որ նախագծվելիք ռազմավարական նավթամուղը կհասնի միջերկրածովյան նավահանգիստներ՝ անցնելով Վրաստանի եւ Թուրքիայի տարածքներով: Նա հայտնեց, որ Ադրբեջանը մտադիր է այդ երթուղով արտահանել նաեւ Կասպիականի եւ Կենտրոնական Ասիայի նավթագազային պաշարները: Ըստ Բաքվի մեկնաբանների, այդ ձեւով Հեյդար Ալիեւը արձագանքեց Հայաստանում եւ Վրաստանում տեղի ունեցած վերջին իրադարձություններին, քանի որ ըստ դիտորդների, այդ իրադարձությունները կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ Անդրկովկասում կայունության պահպանման վրա, դրանով իսկ բարդացնելով արեւմտյան երթուղու ընտրությունը: Բացի այդ, Հեյդար Ալիեւն այդ հայտարարությունն արեց Թուրքիա կատարվելիք իր եռօրյա պաշտոնական այցի նախօրեին՝ նախանշելով այցի նպատակը: Պաշտոնական Բաքվի այդ դիրքորոշումը պաշտպանում են Ադրբեջանի բոլոր քաղաքական ուժերը: Կառավարող «Ենի Ազերբայջան» կուսակցության ներկայացուցիչ Աղաբեկ Ասֆյարովն, օրինակ, այդ կապակցությամբ ասաց, որ Վրաստանն ու Թուրքիան այսօր Ադրբեջանի ամենահուսալի դաշնակիցներն են: Իսկ ընդդիմության ղեկավարներից Ասիմ Մոլլազադեն համոզված է, որ դեպքերի օբյեկտիվ ընթացքը բարենպաստ է Ադրբեջանի համար: «Ես կարծում եմ, որ Հայաստանում եւ Վրաստանում տեղի ունեցած իրադարձություններն այն ուժերի հոգեվարքն են երեւի, որոնք փորձում են կանգնեցնել անշրջելի գործընթացը», ասել է նա:

Չեչենները վախենում են «ռուսական երկրաշարժից»

12 ՓԵՏՐՎԱՐ, BBC: Չեչնիայի ազգային անվտանգության ծառայության տնօրեն Կուլտիգովը հայտարարեց, թե Ռուսաստանի դաշնային անվտանգության ծառայությունը մտադիր է փետրվարի 23-ին հանրապետության տարածքում առաջացնել հզոր երկրաշարժ, որի ուժգնությունը կգերազանցի 1988 թվականին Հայաստանում տեղի ունեցածը: Իր հերթին, Ռուսաստանի դաշնային անվտանգության ծառայությունը Կուլտիգովի հայտարարությունը գնահատեց որպես չարամիտ սադրանք, նշելով, որ չեչենական որոշ ներկայացուցիչներ փորձում են ամեն կերպ, նույնիսկ ամենաէկզոտիկ ձեւերով, ուշադրություն հրավիրել:

Թուրքիայի բոլոր խաղատները փակվեցին

ԱՆԿԱՐԱ, 12 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօրվանից Թուրքիայում այլեւս խաղատներ չկան: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, այդ երկրի բոլոր 79 խաղատները ուղիղ կեսգիշերին, երբ ուժի մեջ մտավ դրանց փակման մասին օրենքը, կնքեցին տեղական իշխանությունների ներկայացուցիչները: Թուրքիայի խաղատները, որոնց մեծ մասը գործում էին Ստամբուլում, Անթալիայում եւ Անկարայում, զգալի պահանջարկ էին վայելում օտարերկրացիների շրջանում: Միայն անցյալ տարի դրանք այցելել էին շուրջ 250 հազար մոլի խաղասերներ, որոնք ժամանել էին Իսրայելից, Հունաստանից, Ռուսաստանից եւ ԱՊՀ-ի երկրներից, եւ իրենց փողերը դատարկել էին ընդհանուր հաշվով մեկ միլիարդ դոլարի չափով:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Մինսկի խմբի շրջանակներում դեռ կձեռնարկվեն հետագա քայլեր

12 ՓԵՏՐՎԱՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Ռուսաստանի արտգործնախարարի առաջին տեղակալ Բորիս Պաստուխովը եւ Ֆրանսիայի ԱԳՆ-ի գլխավոր քարտուղարի տեղակալ, Մինսկի համաժողովի համանախագահ Ժակ Բլոն չորեքշաբթի օրը քննարկել են Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման հարցերը: Այդ մասին այսօր Մոսկվայում հայտնել է Ռուսաստանի ԱԳՆ-ի լրատվության եւ մամուլի դեպարտամենտի տնօրեն Գենադի Տարասովը: Նրա վկայությամբ, հանդիպման ընթացքում կարծիքների հանգամանալից փոխանակություն է տեղի ունեցել Մինսկի խմբի շրջանակներում ձեռնարկվելիք հետագա քայլերի վերաբերյալ:

Կոտայքի մարզ. Ողջաբերդ գյուղի վթարայիններին՝ 328 մլն դրամ

Երեկ կայացած կառավարության նիստում, ինչպես տեղեկացնում է ՀՀ վարչապետի մամուլի գրասենյակը, տնտեսական, սոցիալական բնույթի շուրջ երկու տասնյակ հարցերի շարքում քննարկվել է նաեւ Կոտայքի մարզի Ողջաբերդ գյուղում արդեն մի քանի տարի ստեղծված վթարային վիճակը: Վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանի գլխավորությամբ կառավարությունը որոշում է ընդունել գյուղի քանդման ենթակա առավել վթարային շենքերից ու շինություններից բնակիչների հրատապ վերաբնակեցումն ապահովելու նպատակով վերաբնակեցվողներին սեփականության իրավունքով պատկանող առավել վթարային բնակելի տների եւ օժանդակ շինությունների արժեքի չափով օգնություն տրամադրել: Այդ նպատակով Կոտայքի մարզպետարանին կառավարության պահուստային ֆոնդից հատկացվել է 327,8 մլն դրամ: Ինչպես հիշում է «Ազգի» հավատարիմ ընթերցողը, անցյալ տարի մեր թերթը 3 անգամ լրագրողական հետաքննություն է հատկացրել (հեղինակ՝ Սառա Պետրոսյան) սողքի զոհ գնացած գյուղի բնակչության վիճակին:

Երեւան. Ակադեմիկոսների ամսական պատվավճարը՝ 50,000 դրամ

Կառավարության երեկվա նիստում, փոփոխություն կատարելով նախկինում ընդունված որոշման մեջ, որոշվեց ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի ակադեմիկոսների ամենամսյա պատվավճարը (հոնորար) սահմանել 50 հազար դրամ: Հիշեցնենք, որ մինչ այդ այն կազմում էր ընդամենը 20 հազար դրամ: Այս կապակցությամբ երեկ գիշեր զանգահարեցինք մեր ծանոթ ակադեմիկոսներից մեկին եւ հարցրեցինք, թե արդյոք նման քայլը կարելի՞ է դիտել որպես վարչապետի կողմից նախընտրական նպատակներով արված քայլ: Պատասխանը եղավ՝ ոչ, քանզի նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանի օրոք արդեն այդ որոշման նախագիծը մտցված էր կառավարության քննարկվելիք հարցերի օրակարգ:

Վրաստանը փակել է Սադախլո-Բագրատաշեն սահմանային հատվածը

12 ՓԵՏՐՎԱՐ, «ԵՐԵՎԱՆ»: Երրորդ օրն է, ինչ վրացական կողմը փակել է Սադախլոյի եւ Բագրատաշենի շուկայի միջեւ սահմանը: Բագրատաշենի շուկա- [illegible] Շեւարդնաձեի դեմ կատարված մահափորձի: Այս քայլով, ամենայն հավանականությամբ, փորձում են փակել ահաբեկիչների փախչելու բոլոր ճանապարհները:

Ուզո՞ւմ եք նիհարել առանց դիետայի եւ ֆիզկուլտուրայի:
Զանգահարեք
52-93-53
ժամը 9-18-ը

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երեւանի Խորհրդային շրջանի դատավոր Տիգրան Սահակյանի որոշմամբ, քաղաքացի Սլավիկ Երվանդի Այվազյանին մեռած հայտարարելու վերաբերյալ դատարանում գործ հարուցելու համար նշյալ անձի մասին անհրաժեշտ են տեղեկություններ: Սլավիկ Ե. Այվազյանը 1994 թ. մարտից բացակայում է Հայաստանից եւ այդ օրվանից նրանից ոչ մի տեղեկություն չկա: Խնդրվում է բոլոր կազմակերպություններին եւ քաղաքացիներին հաղորդել դատարանին այդ անձի վերաբերյալ տեղեկություններ:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

36x7,5x15 մ չափսերով երկաթե քանդվող անգար, որը կարելի է օգտագործել որպես պահեստ, արտադրամաս, ինչպես նաեւ այլ նպատակներով: Անգարը տեղադրված է Էջմիածնի շրջանի Ջրաշեն գյուղում: Գինը՝ 2000 դոլար:
Հեռախոս՝ 23-41-03, 57-42-46

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան
(Դավիթաշեն, II թաղամաս, 3-րդ շենք, բն. 4):
Զանգահարել 72-89-83

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան
Նորքի V զանգ.,
հեռ. 64-93-89, 64-88-85

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան, Ֆրունզեի փ. շենք 6, 34 բն., 5 հարկանի շենքի 5-րդ հարկում:
Հեռ.՝ 44-97-40, 58-18-41
(«Հայրենիք» կինոթատրոնի մոտ):

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur):

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2, Գրանցման թիվ 65, Դասիչ 69149, Պատվեր 759, Տպաքանակը՝ 3500, Ստորագրված է տպագրության 12. 02. 1998, Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@